

Standard

FairWild

Verzija 2.0

Indikatori učinka

Odobrio Odbor *FairWild*-a 26.8.2010. godine

**Samostalna procena i kontrolne tačke za sertifikaciju *FairWild*.
Ovaj dokument treba koristiti zajedno sa Standardom *FairWild*: Verzija 2.0.**

Ovaj dokument, kao i ostali dokumenti u vezi sa ovim standardom, dostupni su na internet stranici FairWild: www.FairWild.org

Za više informacija:

FairWild Foundation
Stampfenbachstrasse 38
CH-8006 Zürich, Švajcarska
E-mail: secretariat@FairWild.org

Komentari na standard *FairWild*: Verziju 2.0 su dobrodošli. Sve upite i komentare možete slati direktno na adresu: secretariat@FairWild.org

Navod: Fondacija *FairWild*. 2010. *FairWild Standard: Verzija 2.0*. Fondacija *FairWild*, Švajcarska.

©**FairWild Foundation, Švajcarska**

Umnožavanje ovog dokumenta za obrazovne ili druge nekomercijalne svrhe, odnosno za interne potrebe korisnika standarda *FairWild*, moguće je bez prethodne pisane saglasnosti vlasnika autorskih prava, pod uslovom da je izvor jasno predstavljen i priznat.

Umnožavanje ovog dokumenta radi dalje prodaje ili za druge komercijalne svrhe nije dozvoljeno bez prethodne pisane saglasnosti vlasnika autorskih prava.

Priznanja za finansijsku podršku i izuzetan doprinos u izradi ovog dokumenta:

Savezna agencija za zaštitu prirode Nemačke (*Bundesamt für Naturschutz, BFN*)
WWF Nemačka
Institut za marketologiju
Međunarodna akademija za očuvanje prirode, ostrvo Vilm, Nemačka
Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj Nemačke (*Bundesministerium Für Wirtschaftliche Zusammenarbeit, BMZ*)
Zajednice, kooperative sakupljača, istraživačke institucije, državne agencije i kompanije uključene u sakupljanje, preradu i promet proizvoda iz prirode.

Prevod teksta ovog dokumenta sa engleskog na srpski jezik izvršio je TRAFFIC uz finansijsku podršku Evropske unije. I pored maksimalnih napora da se obezbedi tačnost prevoda, u slučaju propusta ili razlike u značenju, kao referentna verzija uzima se verzija na engleskom jeziku.

The English-Serbian translation of this document was undertaken by TRAFFIC with the financial assistance of the European Union. While every effort is made to ensure accuracy of translation, in case of any errors or difference in meaning, the original English version of the document must be taken as the reference point.

Sadržaj

UVOD: KAKO KORISTITI FAIRWILD INDIKATORE UČINKA	1
Primena sistema rangiranja na zahteve za sertifikaciju u skladu sa <i>FairWild</i>	1
Procena rizika od neodrživog sakupljanja bilja iz prirode za ciljne vrste	2
I DEO. FAIRWILD INDIKATORI ZA SVE OPERACIJE SAKUPLJANJA BILJA IZ PRIRODE	5
0.1. Osnovne kontrolne tačke	5
Princip 1: Održavanje resursa divljeg bilja	5
1.1. Status očuvanja ciljnih vrsta	5
1.2. Sakupljačke prakse zasnovane na znanju	5
1.3. Održivost stope sakupljanja	6
Princip 2: Sprečavanje negativnih uticaja na životnu sredinu	8
2.1. Osetljivi taksoni i staništa	8
2.2. Upravljanje staništem (na nivou predela)	8
Princip 3: Poštovanje zakona, propisa i sporazuma	9
3.2. Zakoni, propisi i administrativni zahtevi	9
Princip 4: Poštovanje običajnog prava i raspodela koristi	10
4.1. Tradicionalna upotreba i praksa, pravo na pristup i kulturna baština	10
4.2. Raspodela koristi	11
Princip 5: Promocija pravednih ugovornih odnosa između operatera i sakupljača	11
5.1. Pravedni ugovorni odnosi	11
5.2. Nema diskriminacije sakupljača	12
Princip 6: Ograničavanje učešća dece u poslovima sakupljanja bilja iz prirode	12
6.1. Deca i mladi sakupljači	12
6.2. Sakupljači angažuju decu za poslove sakupljanja	13
6.3. Deca pomažu svojim roditeljima u poslovima sakupljanja	13
Princip 7: Obezbeđivanje koristi za sakupljače i njihove zajednice	14
7.1. Pravedna cenovna politika i plaćanje sakupljačima	14
7.2. Korišćenje i administracija <i>FairWild</i> premije	15
Princip 8: Obezbeđivanje poštenih radnih uslova za sve radnike na poslovima sakupljanja bilja iz prirode	16
8.2. Bezbedno radno okruženje za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja divljeg bilja	16
8.3. Pravedni uslovi zaposlenja za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja divljeg bilja	17
Princip 9: Primena odgovorne prakse upravljanja	19
9.1. Plan upravljanja vrstama / područjima	19
9.2. Inventura, procena i monitoring	19
9.4. Obuka i izgradnja kapaciteta	21
9.5. Transparentnost i učešće	22
Princip 10: Primena odgovorne poslovne prakse	22
10.1. Specifikacija tržišta/kupaca	22
10.2. Sledljivost	23

Princip 11: Promocija obaveza kupca	24
II DEO. DODATNI <i>FAIRWILD</i> INDIKATORI ZA VRSTE POD VISOKIM RIZIKOM	25
1.1. Status očuvanja ciljne vrste	25
1.2. Prakse sakupljanja zasnovane na znanju	25
1.3. Održivost stope sakupljanja	25
9.1. Plan upravljanja vrstama/područjima	26
9.2. Inventura, procena i monitoring	26
9.3. Implementacija održivih mera sakupljanja od strane sakupljača	26
REFERENCE	27
ANEKS 1. AKRONIMI I SKRAĆENICE	29
ANEKS 2. POJMOVNIK	30

UVOD: KAKO KORISTITI *FAIRWILD* INDIKATORE UČINKA

Ovim dokumentom predstavljeni su principi i kriterijumi standarda *FairWild*: verzija 2.0, i definisani su indikatori učinka za samostalno vršenje revizije i sertifikaciju *FairWild*. Ovde prikazani indikatori učinka izrađeni su kao kontrolne tačke za procenu usaglašenosti podnosilaca zahteva za sertifikaciju sa zahtevima standarda *FairWild*. Indikatori učinka takođe se mogu koristiti kao sredstva za verifikaciju samostalne procene održivosti aktivnosti sakupljanja u odnosu na principe i kriterijume standarda *FairWild*, verzije 2.0, u slučajevima kada se sertifikacija ne podrazumeva kao očekivani ishod. Oni takođe mogu da pomognu zainteresovanim organizacijama u razumevanju praktičnih primena principa i kriterijuma *FairWild* standarda na razvojne i implementacione ekološke, socijalne i ekonomske prakse, čime se doprinosi održivom sakupljanju divljih biljaka.

Ovaj dokument prati glavnu publikaciju *Standarda FairWild, verzija 2.0*¹, kojom su opisane primene i svrha, sadržaj, razvoj, upravljanje i struktura standarda *fairWild*. Akronimi i izrazi iz oba dokumenta definisani su u aneksima uz glavnu publikaciju standarda. Oba dokumenta dostupna su na internet stranici Fondacije *FairWild* (www.FairWild.org).

U ovom dokumentu data je dodatna referenca na "ciljne biljke" ili "ciljne resurse", koji podrazumevaju sve biljke, gljive i lišajevе izabrane za procenu u skladu sa standardom *FairWild*.

PRIMENA SISTEMA RANGIRANJA NA ZAHTEVE ZA SERTIFIKACIJU U SKLADU SA *FAIRWILD*

Sistem ocenjivanja standarda *FairWild* osmišljen je tako da olakša kontinuirano poboljšavanje u implementaciji i postizanju adekvatnih nivoa ekološke, socijalne i ekonomske prakse kojom se doprinosi održivom prikupljanju divljeg bilja, kao i da pokaže posvećenost postizanju ciljeva izvan minimalnog učinka. *FairWild* standard ima 11 principa i 29 kriterijuma. Za svaki od prvih 10 principa i srodnih kriterijuma koji se primenjuju na operacije sakupljanja bilja iz prirode, indikatori / kontrolne tačke definisane su kao proverljivi kvantitativni ili kvalitativni parametri, kako bi se procenila usklađenost aktivnosti sa kriterijumima. U *FairWild* sistemu ocenjivanja, svaki indikator / kontrolna tačka opisuje progresivne nivoe usklađenosti, čime se omogućava lakši proces samostalne revizije ili revizije koju vrše treća lica i indikovao napredak.

Sistem ocenjivanja dozvoljava kandidatima za sertifikaciju određenu fleksibilnost u ispunjenju *FairWild* standardnih kriterijuma shodno određenim situacijama, uz istovremeno obezbeđivanje visokog nivoa učinka prema jasno definisanim minimalnim zahtevima za sertifikaciju.

Bodovanje kontrolnih tačaka i normativni zahtevi

0= Loš učinak / Neusklađenost

1= Još uvek nedovoljno, ali uz određene pozitivne pomake u pravcu ispunjenja zahteva *FairWild*

2= Norma za održivo sakupljanje po svakom indikatoru / kontrolnoj tački; adekvatno ispunjenje kriterijuma *FairWild*

3= Odličan učinak: Iznad propisanih normi

¹ Fondacija *FairWild*. 2010. *Standard FairWild: Verzija 2.0*. Fondacija *FairWild*, Vejnfelden, Švajcarska.

M= Ukazuje na "MINIMALNI ZAHTEV", odnosno, ovaj zahtev uvek mora biti ispunjen za sertifikaciju

MAX = Maksimalan broj bodova za određeni indikator / kontrolnu tačku

Ukupno normativnih bodova (UNB) = Ukupan broj bodova za sve normativne zahteve ako su svi u potpunosti ispunjeni (sve tačke ocenjuju se ocenom "2")

Rezultat: ova polja popunjava revizor, ali se mogu koristiti za samostalno ocenjivanje po rezultatu koji operacija/aktivnost postiže za određenu kontrolnu tačku.

Minimalni zahtevi

Da bi se izvršila sertifikacija, operacija/aktivnost mora da ispuni sledeća dva tipa zahteva:

1. Svi **M= MINIMALNI** zahtevi moraju biti ispunjeni. Samo je nekoliko indikatora/kontrolnih tačaka uključeno u minimalne zahteve. Neki indikatori/kontrolne tačke postaju **MINIMALNE** samo u toku druge ili treće godine sertifikacije, jer većina operacija iziskuje dodatno vreme za sakupljanje informacija ili za razvoj specifikovane prakse do određenog nivoa (videti tabelu 1).

Tabela 1. Minimalni zahtevi učinka za sertifikaciju u sistemu FairWild

Godina sertifikacije	Minimalni zahtev
"1=M" ili "2=M"	MINIMALNI nivo učinka mora biti ispunjen prilikom prve sertifikacije
"M iz 2. godine":	Radnje na postizanju MIMINALNOG nivoa učinka moraju se preduzimati u prvoj godini sertifikacije, a zahtevani nivo se mora postići kao uslov za drugu sertifikaciju.
"M iz 3. godine"	Radnje na postizanju MIMINALNOG nivoa učinka moraju se preduzimati u prvoj i drugoj godini sertifikacije, a zahtevani nivo se mora postići kao uslov za treću sertifikaciju.

2. Dodatno se za FairWild sertifikaciju zahteva postepeno povećavanje **minimalnog procenta ukupnih normativnih bodova**. Minimalni procenat ukupnih normativnih bodova za prvu godinu iznosi obaveznih 60%, i postepeno raste do 100% usaglašenosti u roku od pet godina.

PROCENA RIZIKA OD NEODRŽIVOG SAKUPLJANJA BILJA IZ PRIRODE ZA CILJNE VRSTE

Svaka vrsta drugačije odgovara na pritiske sakupljanja. Za neke vrste, rizik od neodrživog sakupljanja može biti relativno nizak. Za ove vrste, zadaci koji se odnose na upravljanje sakupljanjem (uključujući prikupljanje informacija, procenu resursa i monitoring uticaja sakupljanja) mogu zahtevati manje rigorozne metode (a time i relativno manje stručnosti, vremena, preciznosti i troškova). Vrste za koje je rizik od neodrživog sakupljanja visok zahtevaće od sakupljača i upravljača primenu znatno rigoroznijih mera u operacijama sakupljanja (uključujući viši stepen stručnosti, više vremena, preciznosti i troškova) kako bi pokazali i potvrdili da su količina i praksa prikupljanja zaista održive.

Ovaj dokument definiše dva seta indikatora učinka: jedan set (naveden u prvom delu), koji se generalno primenjuje na sve ciljne vrste i operacije sakupljanja, i drugi set (naveden u drugom delu) koji se dodatno primenjuje na bilo koju vrstu koju Fondacija *FairWild* smatra za vrstu pod velikim rizikom od neodrživog sakupljanja.

Mnogi faktori doprinose riziku od neodrživog sakupljanja ciljnih vrsta iz prirode. Neki od ovih

faktora i njihov uticaj na rizik od neodrživog sakupljanja navedeni su u tabeli 2. Za mnoge vrste uobičajene za sakupljanje, određivanje kategorije rizika može se izvršiti na osnovu informacija dostupnih iz javnih izvora i iz aktuelnih operacija sakupljanja. Međutim, za mnoge vrste biljaka, lišajeva i gljiva, biće potrebno dodatni naponi, uključujući angažovanje odgovarajućih eksperata, kako bi se prikupile dovoljne relevantne informacije pre određivanja kategorija rizika.²

Podnosioci zahteva za sertifikaciju u sistemu *FairWild* treba da se obrate Fondaciji *FairWild* (info@FairWild.org), koja može da pruži podršku u određivanju odgovarajuće kategorije rizika za pojedinačne vrste i operacije sakupljanja.

² Smernice za implementaciju principa 1 ISSC-MAP, verzija 1.0, koji je sada princip 1 standarda *FairWild*: verzija 2.0, mogu se naći u radovima LIMENA I KANINGEMA (2008), dostupnim na www.FairWild.org.

Tabela 2. Uslovi / Faktori koji utiču na rizik od neodrživog sakupljanja ciljnih vrsta iz prirode³

Uslov / faktor	NIZAK RIZIK (manji zahtevi za informisanjem, ekspertizom, vremenom i troškovima)	SREDNJI RIZIK (umereni zahtevi za informisanjem, ekspertizom, vremenom i troškovima)	VISOK RIZIK (visoki zahtevi za informisanjem, ekspertizom, vremenom i troškovima)
Status očuvanja	Nema ugroženosti (procenjeno) Populacije i kvalitet resursa stabilan (ne opada)	Nepoznat (nije procenjen) Nije poznato da li populacije i kvalitet resursa opada	Ugrožen (procenjeno) Populacije i kvalitet resursa opada
Taksonomija vrsta / prepoznavanje na terenu	Nema konfuzije sa drugim vrstama Sakupljači ih lako prepoznaju	Konfuzija sa drugim vrstama je pod kontrolom zahvaljujući obukama i priručnicima za sakupljanje	Taksonomija vrsta nejasna Lako dolazi do konfuzije u sakupljalištima
Geografski raspored	Širok	Ograničen	Veoma ograničen
Stanište: • Specifičnost • Složenost • Ugroženost	Široko (ravnomerna distribucija) Vegetacijom dominira nekoliko vrsta Nema poznatog rizika po stanište	Specifično, ali se često nalazi u određenom staništu Nizak diverzitet (npr. savana) Pretnjama se može upravljati / mogu se kontrolisati	Veoma specifično (mestimična distribucija) Sistemi visokog diverziteta Pretnje operacijama sakupljanja su eksterne i teško ih je kontrolisati (npr. gubitak staništam klimatske promene)
Broj lokalnih stanovnika	Veliki broj, visok stepen naseljenosti	Srednja do velike naseljenosti	Uvek mali broj
Deo biljke koji se koristi	Lišće, cveće, plod	Tečnosti (ekskudati), biljni sok, delovi suvog drveta	Cela biljka, kora, korenje, lukovice, vršni (apikalni) meristemi
Stopa rasta / regeneracije	Brza	Prilično brza	Spora
Reproduktivna biologija: • Polinacija • Disperzija	Vetar, abiotska, bespolna Vetar, voda	Obična biotska (ptice, insekti) Obična uopštena (ptice, mali sisari)	Veoma specifična (bube, pčele, slepi miševi) Veliki sisari i velike ptice
Komercijalna potražnja	Obilna i u plusu (nema nestašica materijala u prometu)	Komercijalna potražnja stabilna	Nestašica materijala u prometu Komercijalna potražnja raste
Pojedinačna naspram višestruke namene	Pojedinačna ili nekonkurentna	Malobrojna, nizak stepen sukoba između namena	Vrste za višestruku namenu
Pojedinačni naspram grupnih korisnika	Jedna kompanija ili zajednica sakupljača	Više od jedne kompanije / zajednice sakupljača, ali sa jasnim sporazumima o upravljanju agreements	Više od jedne kompanije / zajednice sakupljača vrši sakupljanje bez sporazuma o upravljanju

³ Na osnovu rada Kaningema (2001) i Pitera (1994).

I DEO. FAIRWILD INDIKATORI ZA SVE OPERACIJE SAKUPLJANJA BILJA IZ PRIRODE

Sledeći indikatori učinka važe za sve operacije FairWild i sve ciljne vrste. Na svaku ciljnu vrstu za koju je utvrđeno da je pod velikim rizikom od neodrživog sakupljanja, primjenjuju se viši minimalni zahtevi i dodatni indikatori učinka. Oni su navedene u II delu ovog dokumenta.

0.1. Osnovne kontrolne tačke

Br. KT	Kontrolna tačka 0.1 Osnovne kontrolne talke	MAX	Rezultat
0.1.a	Dostupnost rukovodioca sakupljanja prilikom revizije, obezbeđivanje pristupa dokumentaciji, području delovanja i području sakupljanja: (0) pristup jasno ograničen; (1) nisu svi dokumenti i osoblje dostupni, ali nema indikacije da je pristup ograničen; (2) osoblje i dokumenta dostupna tokom revizije; (3) osoblje olakšava reviziju.	3	
0.1.b	Obaveštavanje o važnim promenama u radu i aktivnostima sertifikatora (promena adrese, promena lokacija za sakupljanje, nove aktivnosti, maksimalne / planirane količine iz sakupljanja): (0) bez komunikacije znatnih promena; (1) neke manje izmene nisu prenete; (2) komunikacija promena ILI bez promena; (3) dobra proaktivna komunikacija s sertifikacionim telom.	3	

PRINCIP 1: ODRŽAVANJE RESURSA DIVLJEG BILJA

Sakupljanje biljnih resursa iz prirode vrši se u obimu i po stopi, kao i na način kojim se održavaju populacije i vrste u dužem vremenskom periodu.

1.1. Status očuvanja ciljnih vrsta

Status očuvanja ciljnih vrsta i populacija redovno se procenjuje i revidira.

Br. KT	Kontrolna tačka 1.1 Status očuvanja ciljnih vrsta	MAX	Rezultat
1.1.a	Trenutni status očuvanja sakupljenih biljaka: (0) status nije poznat / proveren; (1) neke informacije su nepotpune ili zastarele; (2 = M) globalni i / ili nacionalni / regionalni status je poznat i uključen u procenu resursa ili profile biljaka; (3) operacija doprinosi redovnom ocenjivanju/ ponovnom ocenjivanju statusa očuvanja.	3 2=M	
<i>Vrste pod visokim rizikom → Videti dodatni indikator 1.1.b (II deo)</i>			
TOTAL		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		3	2

1.2. Sakupljačke prakse zasnovane na znanju

Prakse sakupljanja i upravljanja zasnivaju se na adekvatnoj identifikaciji, mapiranju, inventuri, proceni i praćenju ciljnih vrsta i uticaja sakupljanja na te vrste.

Br. KT	Kontrolna tačka 1.2 Sakupljačka praksa zasnovana na znanju	MAX	Rezultat
1.2.a	Uključenje poznatih ugroženih vrsta u asortiman sakupljanja: (0) operacija sakupljanja uključuje ugrožene vrste - čak i ako nije pod FairWild sertifikatom; Nema planova za uključivanje u sistem FairWild; (2) ne vrši se sakupljanje ugroženih vrsta u komercijalne svrhe, niti u okviru, niti izvan FairWild sistema sertifikacije ILI se planira prekid sakupljanja u roku od 2 godine; (3) celokupan postupak sakupljanja jasno je posvećen održivom prikupljanju, npr. ulaže se znatan napor da se sve vrste uključe u FairWild sistem upravljanja.	3	
1.2.b	Vrste ciljne za sakupljanje jasno su identifikovane: (0) nema zvanične identifikacije, konfuzije su česte; (1) nizak nivo tačnosti identifikacije vrsta; (2 = M) vaučerski uzorci su obezbeđeni sa mesta sakupljanja sa tačnim taksonomskim imenima, kao i jasno prepoznatljivim lokalnim i trgovačkim imenima; (3) vrlo dobre specifikacije biljaka / biljne monografije i usklađivanje sa lokalnim i trgovačkim nazivima ILI dati izuzetni doprinosi / uloženi naponi za rešavanje taksonomske / lokalne konfuzije ciljnih vrsta.	3 2=M	
1.2.c	Mapiranje ciljnih populacija u područjima sakupljanja: (0) nije navedeno na kartama niti dobro poznavanje lokacija ciljne populacije; (1) vrlo približna indikacija ciljnih populacija; tačne lokacije u području sakupljanja koje nije poznato ili je mapiranje bazno (npr. rukom ucrtavana područja / mape preuzete sa interneta), ali su lokacije dobro poznate rukovodiocu sakupljanja i svim sakupljačima; (2 = M od 2. godine) osnovne mape identifikuju oblasti sakupljanja i lokacije ciljnih populacija (može biti celokupna oblast sakupljanja, ako je to slučaj); (3) vrlo dobro poznavanje i dobro dokumentovane lokacija za sakupljanje / ciljnih populacija unutar oblasti sakupljanja. <i>Vrste pod visokim rizikom → videti dodatni indikator 1.2.c (II deo)</i>	3 2=M od 2. godine	

Br. KT	Kontrolna tačka 1.2 Sakupljačka praksa zasnovana na znanju	MAX	Rezultat
1.2.d	Karte ukazuju na sve glavne izvore potencijalne kontaminacije (gradovi, industrija, deponije, područja pod intenzivnim poljoprivrednim aktivnostima): (0) nisu obuhvaćeni iako su prisutni; (1) gruba indikacija na mapi ili opis u tekstu; (2) naznačeni na kartama i opisani u planu upravljanja / pravilima o sakupljanju, ako je potrebno; (3) vrlo dobre karte i / ili sistem za saopštavanje informacija sakupljačima o unutrašnjim granicama.	3	
1.2.e	Oblasti sakupljanja su odvojeni od poljoprivrednih površina: (0) sakupljanje sa intenzivno kultiviranih poljoprivrednih površina, npr. sa drveća pored njiva; (1 = M) sakupljanje sa nekultiviranih delova poljoprivrednog zemljišta / sa drveća na poljoprivrednim površinama niskog intenziteta aktivnosti, ciljne biljke nesumnjivo rastu spontano i nema izvora kontaminacije; (2) lokacije za sakupljanje jasno su odvojene od poljoprivrednog zemljišta; (3) zone sakupljanja biljaka iz prirode, bez poljoprivrednih aktivnosti.	3 1=M	
1.2.f	Interna uputstva za sakupljanje: (0) nema pisanih ili jasnih usmenih uputstava za sakupljanje; (1) dosledne prakse sakupljanja; nepisana pravila; (2 = M od 2. godine) pisana uputstva za sakupljanje, uključujući pisani opis održivih tradicionalnih praksi; uputstva definišu metode sakupljanja za sve ciljne vrste; (3) sakupljači i rukovodioci sakupljanja redovno razmatraju i revidiraju pisana (i usmena) uputstva za sakupljanje.	3 2=M od 2. godine	
1.2.g	Uputstva o sakupljanju definišu lokaciju za sakupljanje i metode branja/sakupljanja za svaku ciljnu biljku / deo biljaka: (0) nisu uključena, nepotpuna su; (1) osnovna uputstva; (2 = M od 3. godine) adekvatna uputstva za sakupljanje zasnovana na proceni resursa za određenu lokaciju i vrstu, uključujući informacije o bilo kojoj lokaciji isključenoj iz sakupljanja; (3) dodatno: uputstva za sakupljanje su optimizovana za praktičnu i efikasnu primenu od strane sakupljača, pri čemu su u obzir uzete lokalne / tradicionalne prakse upravljanja.	3 2=M od 3. godine	
1.2.h	Uputstva za sakupljanje definišu maksimalno dozvoljene granice sakupljanja (količinu, učestalost, period): (0) nema uputstava, vrlo nepotpune informacije o granicama sakupljanja; (1) uključene su neke osnovne informacije o granicama sakupljanja; (2 = M od 3. godine) jasno i potpuno definisane granice sakupljanja; (3) dodatno: uputstva za sakupljanje su optimizovana na način kojim se sakupljačima omogućava praktična i efikasna primena. <i>(Kvalitet podataka i održivost ovih maksimalnih količina procenjeni su u 1.3)</i>	3 2=M od 3. godine	
1.2.i	Minimalna klasa biološkog uzrasta / veličine koja je dozvoljena za sakupljanje definisana je za ciljne vrste i mesta sakupljanja u internim uputstvima za sakupljanje: (0) nema definicije i očiglednih zalaganja za određivanje klasa uzrasta / starosti; (1) ulaže se jasan napor za određivanje klasa uzrasta / starosti; (2 = M ako je relevantno, pogledati u nastavku) definisane su pouzdane i praktične klase uzrasta / starosti biljaka namenjenih za sakupljanje i prate se uticaji na strukturu / regeneraciju / zamenu populacije tih vrsta. <i>Nisu minimalni zahtevi kada se ne primenjuju neposredno (jednogodišnji / višegodišnji plodovi, cvetovi, listovi, vrste niskog rizika). Nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M ako je rele- vantno	
1.2.j	Pravila sakupljanja sprečavaju gubitak prikupljenih sredstava kroz stvaranje otpada: (0) otpad je čest; (1) pravila o prikupljanju bi potencijalno dovela do otpada i loše prakse; (2) pravila prikupljanja uključuju dobre prakse kako bi se minimizirao otpad; (3) uloženi su izuzetni naponi da se minimizira otpad.	3	
1.2.k	Revizija internih uputstava za sakupljanje: (0) nema revizije niti dokaza o preispitivanju; (1) pregled i revizija se ne zasnivaju na praćenju uticaja sakupljanja na specifične lokacije i vrste; (2 = M od 3. godine) uputstva se pregledaju i revidiraju na osnovu praćenja uticaja sakupljanja na specifične lokacije i vrste; (3) ulaže se jasan napor da se redovno preispitaju i prilagođavaju praksama sakupljanja kako bi se obnovila ili održala struktura i genetička raznovrsnost populacija ciljnih vrsta u područjima sakupljanja.	3 2=M od 3. godine	
<i>Vrste pod visokim rizikom → Videti dodatni indikator 1.2.1 (II Deo)</i>			
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		33	22

1.3. Održivost stope sakupljanja

Stepen (intenzitet i učestalost) sakupljanja ciljnih vrsta ne prelazi sposobnost obnavljanja ciljnih vrsta u dužem vremenskom periodu.

Br. KT	Kontrolna tačka 1.3 Održivost stope sakupljanja	MAX	Rezultat
1.3.a	Za svaku ciljnu vrstu dostupni su osnovni podaci u pisanoj formi (u specifikaciji biljke ili drugim dokumentima): latinska i lokalna imena, sakupljeni delovi, metoda sakupljanja, period sakupljanja: (0) podaci nisu dostupni; (1) nepotpuni podaci; (2 = M) potpuni osnovni podaci; (3) dobro predstavljeni podaci za svaku biljku, npr. kroz monografije bilja	3 2=M	
1.3.b	Za svaku ciljnu vrstu dostupni su podaci o sistemu reprodukcije i brzini zamene (u specifikaciji biljke ili drugim dokumentima): (0) nema podataka; (1 = M) nije istraženo, ali osnovno znanje o reprodukciji dovoljno je za razumevanje održivosti sakupljanja; (2) podaci su adekvatni; (3) vrlo dobro istraživanje.	3 1=M	
1.3.c	Dostupni su osnovni podaci / popis ciljnih vrsta u područjima sakupljanja, uključujući podatke o veličini populacije, distribuciji, strukturi populacije (veličini/starosnoj klasi), brzini reprodukcije / rastu / regeneraciji: (0) nema podataka; (1 = M od 2. godine) grube procene zasnovane na znanju sakupljača ili konsultanta; (2) osnovna procena resursa zasnovana je na istraživanju ili samostalnom sakupljanju podataka; (3) sistem procene i monitoringa resursa koji ima za cilj poboljšanje osnovnih podataka o ciljnim vrstama i populacijama u području sakupljanja <i>Vrste pod visokim rizikom → videti dodatni indikator 1.3.c (II deo)</i>	3 1=M od 2. godine	

Br. KT	Kontrolna tačka 1.3 Održivost stope sakupljanja	MAX	Rezultat
1.3.d	Kvalitet podataka koji se koriste za definisanje maksimalno dozvoljenih količina za sakupljanje za svaku ciljnu vrstu: (0) bez razložnih maksimalnih količina i bez upućivanja na dugoročne prakse sakupljanja; (1 = M) vrlo približna procena maksimalnih količina, npr. na osnovu dugoročnog sakupljanja u području ili na osnovu opštih koncepata (podrazumevanih pravila) koji nisu specifični za lokaciju ili vrstu; (2) granice sakupljanja opravdane su procenama i podacima iz monitoringa resursa za određene lokacije i vrste, kao i zanjem sakupljača; (3) vrlo dobar sistem praćenja resursa / postavljanje maksimalnih količina. <i>Vrste pod visokim rizikom → videti dodatni indikator 1.3.d (II deo)</i>	3 1=M	
1.3.e	Održivost maksimalno dozvoljenih količina sakupljanja za ciljne vrste / sakupljene delove: (0) nema podataka (referentni podaci ili iskustvo / zapažanja o sakupljanju utiču na pojedine vrste i populacije ciljnih vrsta); (1 = M od 1. godine) nema indikacija da trenutne / specificirane maksimalne količine sakupljanja umanjuju kvalitet ili dostupnost resursa u području sakupljanja; (2) maksimalne količine za sakupljanje koje su navedene u planu upravljanja opravdane su odgovarajućim procenama zaliha / prinosa / regeneracije koje su veće od sakupljenih količina; maksimalne sakupljene količine prilagođavaju se prema periodičnom praćenju prinosa, regeneracije i uticaja sakupljanja; (3) maksimalne sakupljene količine podržane su namenskim istraživanjem. <i>Vrste pod visokim rizikom → videti dodatni indikator 1.3.e (II deo)</i>	3 1=M od 1. godine	
1.3.f	Održivost učestalosti sakupljanja kako je unapred definisano u uputstvima za sakupljanje: (0) sakupljanje znatno premašuje stopu zamene; (1 = M od 2. godine) dostupni su samo osnovni i podatke iz monitoringa, ali oni ne ukazuju na opadanje biljnih populacija; (2) sakupljanje ne prelazi stopu zamene odraslih jedinki ili delova biljke koji su sakupljeni od ciljnih vrsta u području sakupljanja; (3) učestalost sakupljanja je znatno niža od stope zamene. <i>Vrste pod visokim rizikom → videti dodatni indikator 1.3.f (II deo)</i>	3 1=M od 2. godine	
1.3.g	Periodi dozvoljeni za sakupljanje: (0) nisu definisani ILLI periodi sakupljanja očigledno nisu održivi; (1) tradicionalni periodi sakupljanja koji se koriste bez jasnog razmatranja reprodukcionijskih ciklusa, ali ne ukazuju na opadanje populacije; (2) dozvoljeni periodi se određuju na osnovu pouzdanih i praktičnih indikatora (npr. sezonski, ciklusi padavina, vreme cvetanja i zrenja) i zasnivaju se na informacijama o reproduktivnim ciklusima ciljnih vrsta; (3) periodi za sakupljanje definisani su na naučnoj osnovi, korišćenjem rezultata procene resursa.	3	
1.3.h	Konsolidovani podaci o sakupljenim količinama (količine po području i godini): (0) nema evidencije ili podataka; (1) grubi pregled sakupljenih količina, zasnovan na vrlo jednostavnoj evidenciji kupovine; (2 = M od 3. godine) registrovani adekvatni konsolidovani podaci; obuhvaćeni su svi podaci relevantni za proveru dugoročne održivosti (npr. klasa uzrasta / veličina, ako su izuzetno relevantne); (3) vrlo dobra pouzdana dokumentacija o kupoprodaji i konsolidovani podaci. <i>Za prvu sertifikaciju → potrebno je predstaviti sistem evidentiranja koji će se primenjivati u budućnosti.</i>	3 2=M od 3. godine	
1.3.i	Konsolidovani podaci o stvarnim periodima i učestalosti sakupljanja: (0) nema podataka; (1) jednostavne informacije dostupne u evidenciji kupovine, nisu konsolidovane; (2) dostupne su potpune informacije o stvarnim periodima i učestalosti sakupljanja; informacije potvrđuju poštovanje uputstva za sakupljanje; (3) vrlo dobar pregled postupaka berbe. <i>Prva sertifikacija → (2) ako se prikupe relevantni podaci za buduću konsolidaciju.</i>	3	
1.3.j	U slučaju da sakupljači prodaju sakupljene proizvode i drugim kupcima koji nisu u programu <i>FairWild</i> : (0) upravljanje sertifikovanim sakupljanjem ne ukazuje na ukupne količine u području sakupljanja; (1) dostupne su grube procene količine prikupljene od strane drugih kompanija; (2) sve prodane količine su registrovane u evidenciji prodaje od strane sakupljača i ti podaci su uključeni u dokumentaciju / konsolidovanu evidenciju prikupljenih količina - alternativno, sakupljačke kompanije rade zajedno i prikupljaju svoje podatke kako bi utvrdile ukupne količine u području sakupljanja; (3) dobra aktivna saradnja između različitih kompanija za sakupljanje. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3	
1.3.k	Konsolidovani podaci o sakupljanju potvrđuju poštovanje pravila: (0) evidencije ili podaci nisu dostupni, ili je jasno da sakupljene količine krše uputstva za održivo sakupljanje → <i>obezbediti detalje</i> ; (1) jednostavno evidentiranje omogućava neku vrstu unakrsne provere prakse u odnosu na pravila sakupljanja, ništa ne ukazuje na prekomernu berbu; (2) podaci o sakupljanju u skladu su sa uputstvima za sakupljanje (uključujući maksimalne dozvoljene količine, kategorije veličine itd.); (3) podaci o sakupljanju ukazuju na znatno manje količine od maksimalnih. <i>Vrste pod visokim rizikom → videti dodatni indikator 1.3.l (II deo)</i>	3	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		33	22

PRINCIP 2: SPREČAVANJE NEGATIVNIH UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Negativni uticaju aktivnosti sakupljanja na druge divlje vrste, područje sakupljanja i susedna područja moraju se sprečiti.

2.1. Osetljivi taksoni i staništa

Retke, osetljive i ugrožene vrste i staništa koja će potencijalno biti pod uticajem sakupljanja i upravljanja ciljnim vrstama identifikuju se i stavljaju pod zaštitu.

Br. KT	Kontrolna tačka 2.1 Osetljivi taksoni i staništa	MAX	Rezultat
2.1.a	Informacije o svim retkim, osetljivim i ugroženim vrstama i staništima koje će verovatno biti pod uticajem sakupljanja ciljnog resursa: (0) nema informacija o prisustvu osetljivih vrsta i staništa u području sakupljanja i nema aktivnosti na njihovom istraživanju; (1 = M od 2. godine) preliminarno pretraživanje informacija, uključujući lokalno i znanje sakupljača, podržava ukupnu procenu da sakupljanje verovatno neće uticati na osetljive vrste i staništa; (2) konsultovani su relevantni stručnjaci / organi za upravljanje resursima, a tačni podaci uključeni su u plan upravljanja; plan upravljanja odražava sve relevantne zahteve upravljanja kako bi se izbegli negativni uticaji na osetljive vrste i staništa u području sakupljanja; (3) šeme za procenu resursa i monitoringa podstiču na proaktivno prikupljanje i dokumentaciji informacija o uticaju sakupljanja ciljnih vrsta na osetljive vrste i staništa u području sakupljanja.	3 1=M od 2. godine	
2.1.b	Dodatne napomene za dobrovoljne aktivnosti (bez normativnog zahteva): Posebne funkcije ekosistema ciljnih vrsta: (1) preliminarno pretraživanje informacija o posebnim funkcijama ekosistema; (2) konsultovani su relevantni stručnjaci / organi za upravljanje resursima, a tačni podaci uključeni su u plan upravljanja; plan upravljanja odražava sve relevantne zahteve upravljanja kako bi se izbegli negativni uticaji na posebne funkcije ekosistema ciljnih vrsta; (3) šeme za procenu resursa i monitoringa podstiču na proaktivno prikupljanje i dokumentaciji informacija o posebnim funkcijama ekosistema ciljnih vrsta.	(3)	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		6	2

2.2. Upravljanje staništem (na nivou predela)

Upravljačke aktivnosti koje podržavaju sakupljanje ciljnih divljih vrsta ne utiču negativno na raznovrsnost, procese i funkcije ekosistema.

Br. KT	Kontrolna tačka 2.2 Upravljanje staništem (nivo predela)	MAX	Rezultat
2.2.a	Sve postojeće prakse upravljanja staništima primenjene u oblasti sakupljanja su: (0) nepoznate; (1) samo opšte poznate, ali ne i opisane u pisanoj formi; (2) opisane u planu upravljanja; (3) aktivno iskoordinirane sa planom upravljanja ciljnim vrstama.	3	
2.2.b	Identifikacija i praćenje negativnih uticaja sakupljanja i aktivnosti upravljanja na području sakupljanja (npr. oštećenja usled neodgovarajuće metode berbe, promene strukture, funkcije i usluga ekosistema): (0) nema monitoringa, nema svesti o postojećim ili potencijalnim negativnim uticajima; (1) nema detaljnog opisa ili monitoringa, ali je očigledno da nema rizika / vrlo je mali rizik od bilo kakvog negativnog uticaja sakupljanja; (2) monitoring postoji i opisan je u planu upravljanja; (3) postoji veoma dobar monitoring postoji, kao i njegov opis.	3	
2.2.c	Metode i alati koji se koriste u praksi su odgovarajući: (0) očigledna je šteta na nivou staništa; (1) mere za izbegavanje štete su definisane, još uvek nisu sprovedene; (2 = M od 3. godine) nema štete na nivou staništa, odnosno mere / strategije za izbegavanje štete na nivou staništa izazvane sakupljanjem su identifikovane u planu upravljanja i implementirane na lokaciji sakupljanja; (3) redovan monitoring pokazuje da su preduzete odgovarajuće mere kako bi se izbegla oštećenja na nivou staništa usled aktivnosti sakupljanja.	3 2=M od 3. godine	
2.2.d	Upotreba sredstava zabranjenih odgovarajućim organskim standardima (npr. veštačkih đubriva): (0) zabranjena sredstva korišćena su u poslednje tri godine na različitim mestima; (1) moguće da je bilo mestimične primene, potreban je osnovni sistem za isključenje istih iz sakupljanja; (2 = M) zabranjena sredstva nisu korišćena Ili zabranjena sredstva su korišćena samo na poznatim definisanim mestima, a ugrožena područjima mogu se efikasno isključiti iz sakupljanja; (3) jasno dokumentovan period upravljanja bez zabranjenih sredstava, dovoljan da zadovolji relevantne organske standarde.	3 2=M	
2.2.e	Uticaji upravljanja na nivou predela i primena prakse intenzivnog upravljanja na osetljive ciljne vrste, strukturu i funkciju ekosistema (npr. praksa upravljanja ciljnim vrstama kako bi se smanjila konkurencija ili unapredio rast ciljnih vrsta, sadnja bilja): (0) takve prakse upravljanja se javljaju, ali bez praćenja uticaja; (1 = M) takve prakse se javljaju, ali uz praćenje uticaja preko plana upravljanja; (2) dokumentovani dokazi iz monitoringa svedoče da takva praksa ne utiče negativno na osetljive vrste ili strukturu, raznovrsnost i funkcije ekosistema u području sakupljanja; (3) ulažu se posebni naponi na poboljšanje postojeće prakse upravljanja. Ako nije bitno → (2)	3 1=M	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		15	10

PRINCIP 3: POŠTOVANJE ZAKONA, PROPISA I SPORAZUMA

Aktivnosti sakupljanja i upravljanja vrše se u skladu sa sporazumima o zakupu, i u skladu sa relevantnim zakonima, propisima i sporazumima.

3.1. Zakup, organ upravljanja i pravo korišćenja

Sakupljači i upravljači imaju jasno i priznato pravo i ovlašćenje da koriste i upravljaju ciljnim resursima.

Br. KT	Kontrolna tačka 3.1 Zakup, organ upravljanja i pravo korišćenja	MAX	UNB	Rezultat
3.1.a	Jasna definicija područja sakupljanja divljeg bilja: (0) nije definisano; (1) nejasno definisano; (2 = M od 2. godine) područje je jasno definisano sa utvrđenim granicama, i dobro se poklapa sa percepcijom sakupljača o području sakupljanja; (3) veoma dobar sistem. <i>Ako nije primjenljivo → (2)</i>	3 2=M od 2. godine		
3.1.b	Podaci o vlasništvu, zakupu ili pravima korišćenja u području sakupljanja su: (0) nepoznati; (1) neformalni / nejasno definisani sporazumi o sakupljanju; (2) detalji su poznati i potvrđeni u vremenskoj razmeri koja je dovoljno duga da ispuni navedene ciljeve upravljanja resursima; (3) pojedinačni korisnik u sistemu dozvola za rad na sakupljanju.	3		
3.1.c	Opšti sistem vlasništva, zakupa i prava korišćenja obezbeđuje da sertifikovano sakupljanje neće ugroziti druge aktivnosti vlasnika (e) ili drugih korisnika sa važećom dozvolom: (0) veliki sukobi; (1) potencijalni rizik od sukoba sa drugim korisnicima; prvi koraci ka saradnji; (2) nema sukoba ILI operacije upravljanja sakupljanjem uključuju druge korisnike područja u plan upravljanja i pokazuju napore da se osigura održivo sakupljanje čak i u višekorisničkoj situaciji; (3) ulažu se izuzetni napor da se višekorisnički sistem učini održivim.	3		
3.1.d	Funkcionalni regulatorni sistem koji štiti područje upravljanja od neovlašćenih aktivnosti: (0) nezakonite aktivnosti se očigledno odvijaju; (1) nema funkcionalnog regulatornog sistema, ali nema sukoba niti potencijalnih pretnji po aktivnosti sakupljanja; (2) funkcionalni regulatorni sistem ILI sistem upravljanja sakupljanjem predstavlja ekvivalentno adekvatan sistem koji obezbeđuje integritet područja sakupljanja; (3) operater sakupljanja tesno sarađuje sa / podržava regulatorni sistem.	3		
3.1.e	Dozvole za sakupljanje / jasni sporazumi / uslovi korišćenja zone sakupljanja: (0) nije potrebna dozvola; (1) vrlo neformalan sistem upotrebe; (2 = M) operater sakupljanja ima važeću dozvolu za sakupljanje / sporazum za svo sakupljene bilje. Ako ne postoji sistem dozvola, može se potvrditi da operater upravljanja sakupljanjem ima pravo korišćenja i upravljanja sakupljenim resursima - npr. dobro uspostavljen sistem tradicionalne upotrebe.	2 2=M		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		14	10	

3.2. Zakoni, propisi i administrativni zahtevi

Sakupljanje i upravljanje ciljnim vrstama u skladu je sa svim međunarodnim sporazumima, kao i sa državnim i lokalnim zakonima, propisima i administrativnim zahtevima, uključujući i one koji se odnose na zaštićene vrste i prirodna područja.

Br. KT	Kontrolna tačka 3.2 Zakoni, propisi i administrativni zahtevi	MAX	UNB	Rezultat
3.2.a	Poznavanje relevantnih zakonskih, regulatornih i administrativnih zahteva u vezi sa sakupljanjem (uključujući istraživanje i bio-prognoze) i izvozom: (0) opšte nepoznavanje; (1) osnovno razumevanje; (2) operater sakupljanja zna i shvata regulatorni okvir; (3) veoma iskusno i dobro osoblje.	3		
3.2.b	Plan upravljanja, procedure, radna uputstva i ugovori ispunjavaju relevantne zakonske, regulatorne i administrativne zahteve u vezi s upravljanjem i izvozom sakupljenog bilja , uključujući i izvozne dozvole za ograničene vrste: (0) očigledno nepoštovanje, osoblje ne zna relevantne propise; (2 = M od 3.godine) ispunjavaju uslove; (3) prevazilaze zahteve.	3 2=M od 3. godine		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		6	4	

PRINCIP 4: POŠTOVANJE OBIČAJNOG PRAVA I RASPODELA KORISTI

Običajno pravo lokalnih zajednica i starosedelačkog stanovništva na korišćenje i upravljanje područjima u kojima se sakupljanje obavlja i ciljnim resursima koji se sakupljaju iz prirode, priznaje se, poštuje i štiti.

4.1. Tradicionalna upotreba i praksa, pravo na pristup i kulturna baština

Lokalne zajednice i starosedelačko stanovništvo sa zakonskim ili običajnim pravom zakupa ili korišćenja održavaju kontrolu, do granica neophodnih za zaštitu njihovih prava, tradicionalnog znanja ili resursa, nad aktivnostima sakupljanja.

Br. KT	Kontrolna tačka 4.1 Tradicionalna upotreba i praksa, pravo na pristup i kulturna baština	MAX	Rezultat
4.1.a	Poznavanje propisanog ili običajnog prava, tradicionalne upotreba / prakse i kulturnog i verskog značaja ciljnih biljaka i drugih vrsta i njihovih staništa: (0) uopšte nije poznato; (1) dostupne su neke informacije; (2) znanje o operaciji sakupljanja je prilično dobro; (3) znanje o operaciji sakupljanja je vrlo dobro, i izvršena su sva relevantna istraživanja u vezi sa propisanim i običajnim zakonima, uključujući i odgovarajuće konsultacije.	3	
4.1.b	Svaka tradicionalna upotreba / praksa i običajno pravo pristupa (uključujući kulturni i verski značaj ciljnih vrsta i odredbe o podeli koristi): (0) nisu obuhvaćene / razmatrane u planu upravljanja; (1) neformalno su razmatrane u nekom trenutku, ali nisu izričito uključene u plan upravljanja; (2 = M od 3. godine) uključeni su u plan procene ili upravljanja; (3) dobro su istražene i identifikovane, i pružena je sveobuhvatna podrška (uloženi su izuzetni napor, kao što je promocija uspostavljanja lokalnih biljnih apoteka i pružena je podrška u obuci terapeuta biljem / medicinskih stručnjaka / dokumentovanju i registrovanju tradicionalne upotreba biljaka / ili promocija / podrška / očuvanje kulturne / verske namene, ako je prikladno). <i>Ako nije primjenljivo → (2)</i>	3 2=M od 3. godine	
4.1.c	Potencijalni uticaji ciljnih aktivnosti sakupljanja resursa na tradicionalne načine korišćenja / prakse, pravo pristupa i kulturno nasleđe u oblasti sakupljanja: (0) nema razmatranja / znanja o jasno definisanim uticajima; (2) uticaji su analizirani (uključujući priliv sakupljača) i opisani; (3) uloženi su veliki napor na analizi i razmatranju tradicionalnih upotreba / prakse i običajnih prava, kao i svih odgovarajućih mera koje se postavljaju kako bi se izbegli bilo kakvi negativni uticaji, uključujući i socijalne potrebe. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3	
4.1.d	Preduzimaju se mere kako bi se izbegao gubitak ili šteta koja utiče na propisana ili običajna prava, resurse, zdravstvenu sigurnost ili sredstva za život lokalnih zajednica i starosedelačkih naroda: (0) sakupljanje očigledno ima jak negativan uticaj na lokalne zajednice; (1) ulažu se određeni napor da se ublaže gubitak ili šteta; (2 = M) preduzimaju se odgovarajuće mere kako bi se osiguralo da sakupljanje / komercijalna upotreba ciljnog resursa ne krši ili ugrožava zakonska ili običajna prava i prakse; (3) promocija običajnih prava i tradicionalnih znanja (npr. u zajednicama i / ili na političkom nivou). <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M	
4.1.e	Pravične nadoknade i žalbeni mehanizmi za znatnu štetu ili gubitak pričinjeni lokalnoj zajednici: (0) očigledno nepoštovanje ili znatni gubici / šteta; (1) ulažu se određeni napor i postoji komunikacija o kompenzaciji; (2 = M od 3. godine) pravična kompenzacija se obezbeđuje u slučaju takvog gubitka ili štete. Odgovarajući efikasni mehanizmi za rešavanje problema, uključujući ukidanje sakupljanja; (3) izuzetno dobar sistem ublažavanja posledica / nadoknada, uključujući odgovarajuće ugovorne i druge mehanizme za upravljanje korstim i širok spektar materijalnih i nematerijalnih koristi. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M od 3. godine	
4.1.f	Dostupnost, pristupačnost i kvalitet ciljnih resursa (npr. lekovitog bilja) za lokalnu i tradicionalnu upotrebu: (0) važni biljni resursi nisu dostupni za lokalnu upotrebu zbog sakupljanja; (1 = M) određena ograničenja, ali opšta dostupnost resursa je dovoljna; (2) sredstva se ne ugrožavaju ili umanjuju usled komercijalnog sakupljanja; (3) promocija / podrška lokalnoj upotrebi ciljnih resursa ili pravu sakupljanja za nosioce lokalnih/tradicionalnih biljnih lekova.	3 1=M	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		18	12

4.2. Raspodela koristi

Sporazumi sa lokalnim zajednicama i starosedelačkim stanovništvom zasnivaju se na odgovarajućem i adekvatnom znanju o zakupu ciljnih resursa, pravu pristupa, zahtevima koji se odnose na upravljanje i pravednoj i srazmernoj raspodeli koristi između uključenih strana.

Br. KT	Kontrolna tačka 4.2 Raspodela koristi	MAX	Rezultat	
4.2.a	Sporazumi o pristupu resursima i deljenju koristi (SPRDK) sa lokalnim zajednicama i / ili izvornim stanovništvom: (0) nema sporazuma o SPRDK; (1) uloženi su određeni naponi, ali postoje samo neformalni sporazumi; (2 = M od 3. godine) dostupni su pisani i međusobno prihvaćeni poštenu i pravičnu sporazumi o korišćenju resursa i srodnih tradicionalnih znanja; puni sporazumi o SPRDK su u pripremi; (3) potpuni SPRDK sporazumi su na snazi i prihvaćeni od svih ugovornih strana, i uzimaju u obzir slobodno izražene želje nosilaca tradicionalnih znanja i predstavnika lokalne zajednice, njihovih potreba i određenih situacija. Sporazumi o SPRDK uzimaju u obzir legitimne interese vlasnika tradicionalnih znanja koji ne učestvuju u tom sporazumu. <i>Ako nije primenljivo (videti beleške revizora) → (2)</i>	3 2=M od 3. godine		
4.2.b	Sporazumi: (0) uopšte nisu; (1) nisu u potpunosti; (2 = M) u skladu sa relevantnim međunarodnim i nacionalnim zakonima i propisima koji se odnose na SPRDK, kao i na zaštitu tradicionalnog znanja; (3) premašuju zakonske zahteve i prate najbolje prepoznate prakse. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M		
4.2.c	Sporazumi o pristupu resursima, deljenju koristi i korišćenju tradicionalnog znanja: (0) lokalne zajednice i / ili izvorni narodi nisu saglasni ili su očigledno nedovoljno informisani pre potpisivanja; (1) lokalne zajednice su dobile neke osnovne informacije; (2 = M od 2. godine) prethodnu informisanu saglasnost (PIC) daje izvorna zajednica i tradicionalni nosioci znanja, a međusobno usaglašeni uslovi (MUU) su postignuti radi pristupa ovom znanju i pravičnoj raspodeli koristi od njegove upotrebe. (Nova PIC se zahteva za novu upotrebu); (3) razvijen u participativnom i inkluzivnom procesu uz razmatranje različitih ovlašćenja za pregovaranje snaga i pravnih sposobnosti uključenih strana (npr. nezavisni pravni savet). <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M od 2. godine		
4.2.d	Sporazumi odražavaju naučne, lokalne, industrijske i druge relevantne izvore znanja / informacija koje se odnose na vrednost resursa: (0) informacije koje se jasno ne šire u zajednici; (1) nedovoljno istraživanja / znanja sa obe strane; (2 = M od 2. godine) sporazumi odražavaju najnovije informacije; relevantne informacije o vrednosti resursa se slobodno i otvoreno razmenjuju; (3) veoma transparentni sporazumi koji u potpunosti uzimaju u obzir sve relevantne izvore. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M od 2. godine		
4.2.e	Korisnici doživljavaju sporazume: (0) kao nepravedne; (2) pravedne; (3) kao veoma pravedne. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3		
4.2.f	Positivan uticaj sakupljanja na lokalnu zajednicu: (0) nema pozitivnog ili čak ima negativnog uticaja (na primer, onemogućavanje tradicionalne upotrebe, sknavljenje svete vrednosti); (1) nešto pozitivnog lokalnog uticaja; (2) sakupljanje i obrada proizvoda sakupljenih iz prirode vrši se na način koji jača i diverzifikuje lokalnu privredu (npr. lokalno zapošljavanje, vlasništvo, investicije); (3) veoma pozitivan lokalni uticaj.	3		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		18	12	

PRINCIP 5: PROMOCIJA PRAVEDNIH UGOVORNIH ODNOSA IZMEĐU OPERATERA I SAKUPLJAČA

Sakupljači raspolažu strukturama i imaju pristup informacijama potrebnim za zastupanje njihovih interesa, i učestvuju u donošenju odluka u okviru FairWild sistema premija. Nema diskriminacije prema određenim grupama sakupljača.

5.1. Pravedni ugovorni odnosi

Ekonomski odnosi između kompanije i sakupljača pravedni su i transparentni, i omogućavaju sakupljačima da se uključe u donošenje važnih odluka, kao što je korišćenje premija ili cenovna politika.

Br. KT	Kontrolna tačka 5.1 Pravedni ugovorni odnosi	MAX	Rezultat
5.1.a	Информације о количинама које се могу продати оператеру прикупљања дивље: Sakupljači добијају: (0) нема података; (2) основне информације о приближним количинама; (3) врло добра комуникација од операције до колектора о количинама. Information on quantities that can be sold to the wild-collection operator: Collectors receive: (0) no information; (2) basic information on approximate quantities; (3) very good communication from operation to collectors on quantities.	3	
5.1.b	Односи између колектора и оператора сакупљања: Sakupljači осећају: (0) злоупотребавају (уговорни однос није добар, али прихватљив); (2) прилично добро третирани у уговорном односу; (3) врло добро третирани. Relations between collectors and collection operator: Collectors feel: (0) misused (contractual relation not good but acceptable); (2) fairly well treated in the contractual relationship; (3) very well treated.	3	

Br. KT	Kontrolna tačka 5.1 Pravedni ugovorni odnosi	MAX	Rezultat
5.1.c	Operater sakupljanja teži ostvarenju dugoročnih sporazuma o sakupljanju sa sakupljačima: Ugovori sa sakupljačima: (0) često se raskidaju; (2) samo se raskidaju na osnovu dokumentovanih opravdanih razloga (nedovoljan kvalitet, pad prodaje) i sakupljačima se daje odgovarajući otkazni rok; (3) operater ima bliske odnose sa sakupljačima, a većina sakupljača angažovana je dugoročno.	3	
5.1.d	Pravo na povlačenje iz sakupljačkog posla: Sakupljači: (0) ne mogu da se povuku iz sakupljanja; (1) povlačenje je zvanično dozvoljeno, ali će se suočiti sa problemima; (2) sakupljač može da se povuče iz aktivnosti sakupljanja u odgovarajućem i pravednom vremenskom okviru.	2	
5.1.e	Komunikacija i razmatranje interesa sakupljača: Operater sakupljanja: (0) ne ulaže napore da se sakupljači uključe u odluke, nema dijaloga s sakupljačima; (1) održava povremeni dijalog o cenovnoj politici i (ako su već relevantni) namerevanim razvojnim projektima FairWild sa nekoliko sakupljača; (2 = M od 2. godine) zagovara otvoreni dijalog sa sakupljačima o relevantnim aspektima FairWild npr. tokom obuke sakupljača, i podstiče ih na formiranje predstavničkog odbora sakupljača, koji razmatra ključne aspekte FairWild (cene, korišćenje premije, važna poslovna dešavanja za sakupljače o kojima treba da su informisani) u njihovo ime; (3) veoma bliska i redovna komunikacija sa sakupljačima ILI formalno organizovanje sakupljača.	3 2=M od 2. godine	
5.1.f	Postoji adekvatna struktura koja zastupa interese sakupljača prema operateru sakupljanja i za učešće u odlukama o korišćenju fonda premija FairWild: (0) nema demokratske strukture, nema učešća; (2) svi sakupljači imaju glasačko pravo da biraju svoje predstavnike koji čine deo predstavničkog odbora sakupljača kako bi razgovarali sa kompanijom o ključnim brigama sakupljača, kao što su cene, i kako bi imali reč u donošenju odluka o korišćenju FairWild fonda premija; (3) veoma dobro / aktivno organizovanje sakupljača.	3	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		17	12

5.2. Nema diskriminacije sakupljača

Nema diskriminacije prema sakupljačima zasnovane na rasi, boji, etničkom poreklu, veroispovesti, polu ili političkom opredeljenju, a žene se podstiču na registraciju sakupljačke delatnosti.

Br. KT	Kontrolna tačka 5.2 Nema diskriminacije sakupljača	MAX	Rezultat
5.2.a	Politike ili statuti kompanije (ili slične efektivno primenljive smernice): (0) jasno ograničavaju; (1) blago ograničavaju; (2 = M) ne ograničavaju pristup grupi sakupljača na osnovu rase, boje, veroispovesti, pola, političkog opredeljenja, nacionalne pripadnosti ili druztvenog porekla; (3) aktivno podstiču ugrožene grupe da postanu sakupljači.	3 2=M	
5.2.b	Marginalizovane grupe (osim žena): (0) su sistematski isključene; (2) nisu sistematski isključene kao registrovani sakupljači (čak i ako nisu prisutne); (3) aktivno se ohrabruju da postanu sakupljači / aktivni u grupi (takođe u predstavničkoj organizaciji, komisiji FairWild Premium itd.).	3	
5.2.c	Sakupljači (bez obzira na njihov društveni status, pol, rasu itd.) imaju iste uslove (ugovor, obuke, plaćene iznose, itd.): (0) veoma različite uslovi ugovora; (1) nešto drugačije uslove, ali nema znakova sistemske diskriminacije; (2 = M od 2. godine) svi uslovi su isti; (3) ulažu se posebni napor da se obezbede dobri uslovi čak i marginalizovanim grupama ILI vladaju vrlo dobri opšti uslovi za sakupljače u lokalnom kontekstu.	3 2=M od 2. godine	
5.2.d	Žene su: (0) isključene; (1) nisu isključene ali nisu ni prisutne; (2) nisu isključene iz registracije kao sakupljači, a postoje i žene sakupljači. Supruge registrovanih sakupljača mogu prisustvovati sastancima i obukama. (3) Žene se aktivno podstiču na učešće u grupi i ohrabruju se da postanu punopravne članice grupe ILI mnoge žene su registrovane kao kolekcionari.	3	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		12	8

PRINCIP 6: OGRANIČAVANJE UČEŠĆA DECE U POSLOVIMA SAKUPLJANJA BILJA IZ PRIRODE

Sakupljanje i preradu obavljaju sakupljači bez značajnog učešća dece u tim poslovima.

6.1. Deca i mladi sakupljači

Deca se ne angažuju kao sakupljači. Mladi sakupljači nikada ne obavljaju nikakve opasne poslove.

Br. KT	Kontrolna tačka 6.1 Deca i mladi sakupljači	MAX	Rezultat
6.1.a	Kompanija za sakupljanje: (0) angažuje pojedine; (2 = M) ne angažuje decu mlađu od 15 godina kao sakupljače. <i>Ako ih ipak angažuje → mora se predstaviti plan kako aktuelni ugovori o sakupljanju sa decom</i>	2 2=M	

Br. KT	Kontrolna tačka 6.1 Deca i mladi sakupljači	MAX	Rezultat
	<i>odgovorno ističu u roku od godinu dana, i kako se obezbeđuje da rad ni u jednom trenutku nije opasan po zdravlje i sigurnost deteta, i da ne ugrožava njihov razvoj.</i>		
6.1.b	Ako kompanija za sakupljanje angažuje mlade sakupljače starosti od 15-18 godina: (0) takvi mladi sakupljači obavljaju opasne poslove / se ne prate; (2 = M od 2. godine) pažljivo prati da aktivnost sakupljanja nije opasna po zdravlje i sigurnost mladih, i da ne ugrožava njihov razvoj.	2 2=M od 2. godine	
UKUPNO		MAX	UNB Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		4	4

6.2. Sakupljači angažuju decu za poslove sakupljanja

Sakupljači ne angažuju decu kao radnike na ispomoći u poslovima sakupljanja ili prerade.

Br. KT	Kontrolna tačka 6.2 Sakupljači angažuju decu za poslove sakupljanja	MAX	Rezultat
6.2.a	Deca <12 godina angažovana kao radnici / pomoćnici sakupljača (ne uključuje decu koja pomažu svojim roditeljima u sakupljanju - videti 6.3): (0) ponekad su deca <12 godina angažovana kao radnici; (2 = M) nema dece mlađ od 12 godina koje sakupljači angažuju kako bi pomogli u poslovima sakupljanja ili prerade. <i>Ako i ima dece angažovane na poslovima sakupljanja → operater mora da predloži plan da se odgovorno smanji i ukine dečiji rad. Deca mogu da obavljaju samo neopasne poslove.</i>	2 2=M	
6.2.b	Deca između 12 i 15 ANGAŽOVANA kao radnici / pomoćnici sakupljača: Deca ove starosne grupe: (0) obavljaju znatan deo posla; (2 = M od 2. godine),ž ako ponekad rade za džeparac, ona rade samo lakše i neopasne poslove, i to ne za vreme nastave. Ne više od oko dva sata dnevno. <i>Ako deca tog doba obavljaju opasne poslove → plan za korekciju situacije, a deca prekidaju sa opasnim poslom;</i> (3) nema radno angažovane dece.	3 2=M od 2. godine	
6.2.c	Omladina (15-18 godina) ANGAŽOVANA kao radnici / pomoćnici sakupljača: (0) obavljaju; (2 = M) ne obavljaju posao koji je opasan po njihovo zdravlje i sigurnost, i koji može ugroziti njihov razvoj ILLI nema takvih radnika. <i>Ako je to ipak slučaj → zahteva se plan za poboljšanje.</i>	2 2=M	
UKUPNO		MAX	UNB Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		7	6

6.3. Deca pomažu svojim roditeljima u poslovima sakupljanja

Deca obavljaju veoma ograničen broj aktivnosti u sakupljanju i to isključivo pod nadzorom.

Br. KT	Kontrolna tačka 6.3 Deca pomažu svojim roditeljima u poslovima sakupljanja	MAX	Rezultat
6.3.a	Deca <12 godina pomažu roditeljima u sakupljanju ili preradi kod kuće: Deca <12 godina: (0) obavljaju mnogo posla; (1) nešto znatnog posla duže od dva sata / dan (2 = M od 2. godine) samo vrlo lagan i neopasan posao u vezi sa sakupljanjem: manje od oko dva sata dnevno; pod roditeljskim nadzorom; posao ne ugrožava pohađanje nastave; (3) deca <12 godina uopšte ne pomažu u sakupljanju, vlada visoka svest o pitanju dečjeg rada i potrebi za obrazovanjem. <i>Ako deca <12 još uvek rade znatne ili opasne poslove, situacija se ocenjuje pojedinačno → operater mora zajedno sa sakupljačima da razvije adekvatan plan za zaustavljanje svih opasnih aktivnosti i za postepeno smanjivanje / ukidanje dečjeg rada i za podsticanje pohađanja nastave. Napredak se mora videti svake godine.</i>	3 2=M od 2. godine	
6.3.b	Deca od 12-15 godina pomažu roditeljima: (0) veoma često, deca rade nekoliko sati dnevno; (1) ponekad, za neke sakupljače; (2 = M od 2. godine) bez ZNATNOG rada (više od tri sata dnevno) tokom škole ili oko sedam sati za vreme školskog raspusta); rad nije neopasan i prilagođen uzrastu; (3) deca od 12 do 15 godina uopšte ne vrše redovno sakupljanje ili preradu (ali mogu pratiti određene aktivnosti za obuku); visoka svest o pitanjima brige o deci i potrebi za obrazovanjem. <i>Ako deca tog doba obavljaju znatan ili opasan posao, pogledati komentare u 6.3.a.</i>	3 2=M od 2. godine	
6.3.c	Mladi ljudi (15-17 godina) koji pomažu svojoj porodici u sakupljanju i / ili preradi: (0) angažuju se; (2) ne uključuju se u posao koji je opasan po njihovo zdravlje i sigurnost, i koji može ugroziti njihov razvoj ILLI ne pomažu roditeljima.	2	
UKUPNO		MAX	UNB Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		8	6

PRINCIP 7: OBEZBEĐIVANJE KORISTI ZA SAKUPLJAČE I NJIHOVE ZAJEDNICE

Posredovanje u trgovini je svedeno na minimum, sakupljačima je garantovana pravedna cena za sakupljena dobra, a socijalni razvoj zajednice podržan je sredstvima iz FairWild fonda premija.

7.1. Pravedna cenovna politika i plaćanje sakupljačima

Posao sakupljanja obezbeđuje dogoročnu isplatu sakupljačima za sakupljeno bilje po pravednim cenama, što podrazumeva transparentan proračun troškova, uključivanje sakupljača u utvrđivanje cenovne politike, održavanje kraćih trgovinskih lanaca i obezbeđivanje blagovremene isplate sakupljačima.

Br. KT	Kontrolna tačka 7.1 Pravedna cenovna politika i plaćanje sakupljačima	MAX	Rezultat
7.1.a	Mehanizam za izračunavanje troškova: Operater: (0) ne vrši obračun troškova; (1) još uvek nema jasan proračun troškova, već osnovno razumevanje troškova; (2 = M od 3. godine) ima minimalni proračun troškova troškova. Ovaj proračun troškova uključuje troškove sakupljanja, iznosa plaćenih sakupljačima, troškove nabavke i prerade, režijske troškove i profit, kao i prodajnu cenu, procenu resursa i održive aktivnosti upravljanja resursima / monitoringa; (3) dobra analiza troškova.	3 2=M od 3. godine	
7.1.b	Transparentnost obračuna troškova i mehanizam utvrđivanja cena: Kompanija: (0) ne daje; (1) daje vrlo malo; (2) daje dovoljno osnovnih; (3) daje veoma detaljne informacije o svom proračunu troškova i mehanizmu određivanja cena (npr. organizaciji za zastupanje sakupljača), kako bi se omogućila otvorena rasprava o cenama koje se plaćaju sakupljačima.	3	
7.1.c	Isplate sakupljačima: (0) ponekad izostaju / veoma kasne ili su u naturi (npr. đubrivima po preterano visokim cenama); (1) prilično su neredovne / vremenski nepouzdanе; (2 = M) pouzdane i na vreme, kako je dogovoreno; (3) imaju i iznose koji se unapred uplaćuju (više od 20%) i ostatak plaćen na vreme. <i>Prva sertifikacija → OK ako postoje jasni planovi / dogovori da će se plaćanje u budućnosti obavljati na vreme.</i>	3 2=M	
7.1.d	Čim se proizvodi prodaju kao FairWild sertifikovani, sakupljači dobijaju više cene za FairWild sertifikovane proizvode (FairWild maržna cena preko osnovne cene za konvencionalne proizvode koji se sakupljaju iz prirode): (0) ponekad i niže od uobičajenih okolnih cena; (1) manje ili više iste cene; (2 = M od 2. godine, ili čim se izvrši FairWild prodaja), cene su adekvatno više za kompenzaciju dodatnih napora sakupljača, obično > oko 5% više od cena za isti proizvod sakupljen konvencionalno u regionu (3) znatno više cene od uobičajenih (> oko 10%). <i>Prva sertifikacija →(2) ako su takve cene planirane. Alternativno, u prve 3 godine prodaje u okviru sistema FairWild, 5% viša kupovna cena za proizvode sa sertifikatom FairWild može se izračunati retrogradno na osnovu stvarne FairWild prodaje i raspodeliti na sve sakupljače ovih proizvoda podjednako. Ako nema FairWild prodaje →(2)</i>	3 2=M od 2. godine	
7.1.e	Cene koje se plaćaju sakupljačima: (0) isplate sasvim očigledno ne podmiruju stvarne troškove, sakupljači žive ispod lokalne linije siromaštva; (2 = M od 3. godine) cene obezbeđuju dovoljno prihoda kako bi se pokrile osnovne potrebe njihovih porodica. Ako se sakupljanje procenjuje po nepunom radnom vremenu, zasniva se na udelu vremena provedenog u sakupljanju. <i>Ako se ciljevi ne ispune i nakon tri godine, kompanija će zajedno sa svojim kupcima FairWilda raditi na postepenom poboljšanju prihoda sakupljača;</i> (3) cene obezbeđuju više od minimalne zarade ILLI obezbeđuju prihod u području u kojem je projekat sakupljanja jedini izvor prihoda.	3 2=M od 3. godine	
7.1.f	Ako zavisnost sakupljača od jednog proizvoda (ili veoma ograničene grupe proizvoda) predstavlja ozbiljan ekonomski problem, kompanija za sakupljanje ulaže: (0) nikakve; (1) sporadične; (2) razumne; (3) izuzetne napore da promoviše diversifikaciju proizvoda. <i>Ako nije primenljivo → (3)</i>	3	
7.1.g	Sistem sakupljanja (osoba ili porodica koja zapravo radi na sakupljanju) uključuje: (0) nekoliko nepotrebnih posrednika; (1) neefikasne posrednike; (2) samo efikasne posrednike.	2	
	UKUPNO	MAX	UNB
	Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat	20	14

7.2. Korišćenje i administracija FairWild premije

Po prijemu FairWild premije, ista podleže transparentnom upravljanju u okviru fonda premija, a odluke o korišćenju fonda donose na odgovoran način organizacija sakupljača, predstavnički odbor ili mešoviti odbor za upravljanje FairWild premijama.

Smernice za upravljanje fondom FairWild premija

FairWild premija se isplaćuje sakupljačima / udruženjima sakupljača čime se odražavaju napori sakupljača i svih drugih učesnika u lancu snabdevanja na stvaranju održivog sakupljanja, proizvodnje i prodaje odgovarajućih finalnih proizvoda. Operater obračunava premiju od 10% na prodajnu cenu pojedinačnih sakupljača, koju plaća sledeći u lancu snabdevanja (centar za sakupljanje, trgovac, kompanija).

Ako se pregovara niži iznos premije, mora se pripremiti pisano obrazloženje i pokazati adekvatan društveni uticaj ove FairWild premije npr. ako su cene znatno iznad trenutnog petogodišnjeg proseka cena ili, za proizvode sa vrlo visokim cenama, već obezbeđuju visok ukupan prihod sakupljačima.

FairWild premija namenjena je projektima društvenog razvoja u zajednicama sakupljača (za koju svrhu se premije sakupljača objedinjuju u Fond za socijalni razvoj kojim rukovodi grupa ili grupe sakupljača). U prvih pet godina sertifikacije može se koristiti i za poboljšanje održivosti sakupljanja.

Premije uplaćene sakupljačima moraju biti navedene u računima ili ugovoru o prodaji.

Br. KT	Kontrolna tačka 7.2 Korišćenje i administracija FairWild premije	MAX	Rezultat
7.2.a	Odluka o korišćenju FairWild premije: (0) donosi se izvan jasnog ili demokratskog procesa; (1) donosi rukovodstvo operatera sakupljanja; (2 = M od 2. godine) donosi skupština sakupljača.	2 2=M od 2. godir	
7.2.b	Informisanje sakupljača o upotrebi premija. Ako odluku ne donose direktno sakupljači: (0) nisu dostavljeni podaci, iako ih sakupljači traže; (1) informisano je nekoliko sakupljača; (2) svi sakupljači su upoznati sa upotrebom sredstava od premija iz prošle sezone (na primer, obaveštenje u otkupnim centrima) i imaju priliku da izraze zabrinutost koja se može uzeti u obzir u sledećim odlukama o korišćenju sredstava premije; (3) sakupljači će odlučiti o budućoj upotrebi.	3	
7.2.c	Administracija FairWild premija: Sve primljene premije su: (0) bez stvarne administracije, upotreba nije dokumentovana; (1) pod nekom administracijom, nepotpune evidencije; (2 = M) pod odgovornom administracijom, a svaka upotreba dobro je dokumentovana; (3) izvrsna organizacija i administracija sredstava.	3 2=M	
7.2.d	Odbor fonda premija ili operater sakupljanja: (0) ne sastavlja izveštaje; (1) sastavlja izveštaje o nekim aktivnostima, ali nepotpune; (2) svake godine sastavlja kratak izveštaj o svim aktivnostima koje se finansiraju sredstvima iz premija (sa detaljnim pregledom troškova); (3) sastavlja detaljan izveštaj sa analizom društvenih ili ekoloških uticaja aktivnosti koje se finansiraju sredstvima iz premija.	3	
7.2.e	Evidencija upotrebljenih sredstava plaćenih iz fonda odgovara: (0) ni najmanje ne odgovara; (1) sa manjim nedostacima; (2) u zadovoljavajućem iznosu isplaćenim sredstvima i aktivnostima prijavljenim u godišnjem izveštaju o sredstvima; (3) veoma dobra evidencija, lako sledljiva.	3	
7.2.f	Korišćenje FairWild premija: (0) lična zloupotreba, novac "se gubi" itd .; (1 = M 1. i 2. godina) uglavnom za održivo sprovođenje sakupljanja, konsolidaciju poslovanja i investicije (2 = M od 3. godine) za socijalne projekte, ili (u prvih pet godina) poboljšanje održivog sakupljanja ili projekata očuvanja, prema dogovoru sa komisijom za premije; (3) samo za projekte socijalnog razvoja.	3 1=M 1. i 2. godina 2=M od 3. godine	
7.2.g	Socijalni uticaj korišćenja FairWild premija: (0) nema posebnog socijalnog uticaja iako je premija uplaćena; (2) dobar socijalni uticaj (kako se i moglo očekivati za primljeni iznos); (3) veoma visok socijalni uticaj.	3	
7.2.h	Angažovanje zajednice - dodatne tačke za dobrovoljno zalaganje. Društveni angažman lokalnih zajednica ili zajednički projekti koji finansira / sprovod operater sakupljanja bilja iz prirode pored korišćenja premije - oceniti (0) do (3) prema posvećenosti. <i>Molimo dodajte komentare ispod. Nema normativnog zahteva.</i>	(3)	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		23	14

PRINCIP 8: OBEZBEĐIVANJE POŠTENIH RADNIH USLOVA ZA SVE RADNIKE NA POSLOVIMA SAKUPLJANJA BILJA IZ PRIRODE

Poslovi sakupljanja podrazumevaju garantovano dobre uslove rada za sve radnike na aktivnostima sakupljanja bilja iz prirode.

Sledeći kriterijumi i indikatori odnose se na svo osoblje operatera za sakupljanje bilja iz prirode, uključujući i terensko osoblje, nadzor, osoblje za prodaju proizvoda i radnike na preradi ili pakovanju, uključujući i podugovarače FairWild otpunih centara.

8.1. Osnovno radno pravo za osoblje angažovano na sakupljanju bilja iz prirode

Aktivnost sakupljanja bilja iz prirode poštuje osnovne ljudske vrednosti i prava na rad svih angažovanih radnika.

Br. KT	Kontrolna tačka 8.1 Osnovno radno pravo za osoblje angažovano na sakupljanju bilja iz prirode	MAX	Rezultat	
8.1.a	Prisilni rad: (0) dokazan; (2 = M) ništa ne ukazuje na prisilni rad, kompanija ne zadržava lične karte ili depozite zaposlenih, niti ograničava radnike koji odlaze nakon razumnog otkaznog roka.	2 2=M		
8.1.b	Udruživanje radnika i kolektivno pregovaranje uslova rada: (0) jasno nije dozvoljeno; (2 = M od 2. godine) dopušteno je udruživanje ili sindikalizacija radnika, bez diskriminacije radnika sindikata; (3) radnici se ujedinjuju kroz sindikate ili efikasno organizuju / pregovaraju kao grupa.	3 2=M od 2. godine		
8.1.c	Deca radnici (<15 godina) ZAPOSLENI / POD UGOVOROM: Ima: (0) nekoliko dece; (2 = M) nema dece mlađe od 15 godina KOJI RADE POD UGOVOROM kao radnici. <i>Ako i dalje postoje deca radnici → pogledajte FairWild Fairtrade Vodič za odgovorno ukidanje dečjeg rada i zaštitite decu na poslu.</i>	2 2=M		
8.1.d	Deca radnika koji pomažu svojim roditeljima: (0) deca pomažu znatno; (2 = M od 2. godine) deca ne pomažu radnicima u njihovim dužnostima. <i>Ako ipak ima dece koja pomažu roditeljima, taj rad nikada ne ugrožava njihovo zdravlje ili dobrobit, a predstavljen je plan kako u roku od godinu dana ispraviti takvo stanje;</i> (3) ustanove za negu i podršku deci radnicima. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M od 2. godine		
8.1.e	Mladi radnici (15-18 godina): (0) rade; (2 = M od 2. godine) ne uključuju se u rad koji je opasan po njihovo zdravlje i sigurnost, i koji može da ugrozi njihov razvoj. Radno vreme ne prelazi deset sati, uključujući vreme putovanja i škole, i predviđeno je dovoljno vremena za odmor. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	2 2=M od 2. godine		
8.1.f	Diskriminacija (pravljenje razlike, isključenje ili preferencija) u pogledu naknade zasnovana na polu, rasi, kasti, poreklu, veroispovesti: (0) dokazana; (2 = M od 2. godine) nema naznaka sistematske diskriminacije radnika u smislu naknade; (3) poslodavac aktivan u promovisanju međusobnog poštovanja i sklada između radnika ili postoji politika kompanije protiv diskriminacije.	3 2=M od 2. godine		
8.1.g	Diskriminacija u pogledu mogućnosti: zapošljavanje, obuka, napredovanje: (0) dokazana; (2) nema indikacije sistematske diskriminacije radnika u pogledu mogućnosti; trudnice se ne otpuštaju sa posla; (3) posebne mogućnosti zapošljavanja za siromašne grupe ILI znatno prisustvo potencijalno diskriminiranih grupa na dobrim pozicijama.	3		
8.1.h	Diskriminirajuće ponašanje i prinuda: (0) jasno dokazano; (1) neka indikacija; (2) nema indikacije diskriminatornog ponašanja kao što su pokreti, jezik, fizički kontakt koji podrazumeva seksualnu prisilu, nema indikacija pretećeg, uvredljivog ili eksploatišućeg ponašanja; (3) politika kompanije jasno osuđuje i prati takvo ponašanje.	3		
8.1.i	Disciplinske prakse: (0) krše ljudsko dostojanstvo ili nisu transparentne; (2) ne krše ljudsko dostojanstvo, pravedne su i transparentne; nema telesnog kažnjavanja, nema odbitaka od zarada bez saglasnosti radnika; (3) vladaju veoma pozitivni odnosi između poslodavca i radnika; nema potrebe za većim disciplinskim akcijama.	3		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		24	18	

8.2. Bezbedno radno okruženje za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja divljeg bilja

Bezbedno i čisto radno okruženje je obavezno, uzevši u obzir prevashodno poznavanje industrije i specifičnih opasnosti.

Prilikom procene da li su preduzete mere dovoljne da garantuju bezbedno radno okruženje, primenjuje se pristup zasnovan na riziku, tj. očekuje se da će velike proizvodne jedinice imati bolje razvijene procedure i mere bezbednosti s obzirom na brojnost radne snage ili posebno opasne procese prerade u odnosu na manje proizvodnje, sa manje rizičnim aktivnostima.

Br. KT	Kontrolna tačka 8.2 Bezbedno radno okruženje za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja	MAX	Rezultat
8.2.a	Mašine i oprema za preradu: (0) vrlo je nebezbedna / u stanju koje predstavlja opasnost; (1) nije opasna, delimično nebezbedna; (2 = M) adekvatno bezbedna za rad; nema ozbiljnih udesa na radu. <i>Ako je bezbednost ugrožena → plan poboljšanja;</i> (3) veoma bezbedna, uloženi su posebni naponi kako bi se radna mesta učinila što bezbednijim.	3 2=M	
8.2.b	Adekvatna lična zaštita od hemikalija, buke, prašine, svetlosti: (0) nedostaje iako je neophodna; (1 = M od 2. godine) obezbeđena u prihvatljivom stanju, radnici obučeni za upotrebu; (2) obezbeđena, održavana i efikasno se koristi; (3) ulažu se veliki naponi u zaštiti ILL nema nikakvog rizika.	3 1=M od 2. godine	
8.2.c	Adekvatna rasveta i ventilacija: (0) veoma loše; (2) odgovaraju lokalnom standardu; (3) veoma dobre.	3	
8.2.d	Pristup vodi za piće i odgovarajućim sanitarnim čvorovima prema lokalnom standardu: (0) nema adekvatnog pristupa; (1) obezbeđen je pristup, ali voda se plaća; (2) pogodan pristup, besplatno; (3) ostali napitci (čaj, kafa itd.) takođe su besplatni.	3	
8.2.e	Radnici su upoznati sa ključnim bezbednosnim rizicima i bezbednim radnim praksama: (0) nisu informisani; (1) nedovoljno svesni postojećih rizika; (2) radnici su adekvatno obučeni ILL ne postoji rizik po bezbednost; (3) radnici veoma dobro informisani i obučeni o aspektima zdravlja i sigurnosti.	3	
8.2.f	Trudnice ili dojilje i druge rizične grupe su: (0) angažovane na potencijalno opasnim poslovima; (2 = M) isključene su iz potencijalno opasnih poslova. <i>Ako još nije ispunjen ovaj zahtev → obavezna izjava o poboljšanju situacije u roku od 6 meseci.</i>	2 2=M	
8.2.g	Postupci u vanrednim situacijama: (0) nisu utvrđeni, uopšte nisu poznati; (2) poznati su svim zaposlenim (čak i ako nisu pisani); (3) vrlo dobri pisane bezbednosni postupci i znaci.	3	
8.2.h	Izlazi za slučaj opasnosti: (0) evakuacija u hitnim slučajevima nije moguća; (2 = M) izlazi su raščišćeni i dovoljni; brza i bezbedna evakuacija u slučaju opasnosti u svakom trenutku; (3) vrlo dobra bezbednosna obuka i svest. <i>Ako još nije ispunjen ovaj zahtev → obavezna izjava o poboljšanju situacije u roku od 6 meseci..</i>	2 2=M	
8.2.i	Protivpožarna oprema: (0) nije dostupna; (1) u lošem je stanju / nije dostupna; (2 = M od 2. godine) dovoljna je i funkcionalna; dovoljno za obim rada operatera; (3) redovne protivpožarne vežbe, oprema se redovno testira.	3 2=M od 2. godine	
8.2.j	Oprema za prvu pomoć: (0) nema opreme; (1) nepotpuna oprema; (2) osnovna oprema dovoljna za prvu pomoć (shodno potrebama za potencijalne nezgode na radu); (3) dobra oprema za prvu pomoć i hitnu medicinsku pomoć.	3	
8.2.k	Stvarna bezbednosna situacija i nesreće na radu: (0) poneka nesreća ili jedna teška nesreća u protekle dve godine; (1 = M) samo manje nesreće ili povremene povrede, adekvatno ispraćena situacija i uvedena poboljšanja; (2) nema znatnijih nezgoda na radu ili zdravstvenih problema vezanih za rad; (3) usredsređenost na preventivne mere i sigurnost. <i>Ako M nije ispunjen → plan poboljšanja</i>	3 1=M	
8.2.l	Evidencije o nesrećama na radu i bolestima vezanim za rad: (0) nema takvih zapisa; (1) osnovni / nepotpuni zapisi; (2) potpune evidencije; (3) potpune evidencije i sprovedene aktivnosti analize i poboljšanja ILL nije bilo nesreća / bolesti u poslednje tri godine.	3	
8.2.m	Ako se radnicima obezbeđuje smeštaj: (0) neprihvatljiv; vrlo loši uslovi; (1 = M) prihvatljiv, ali nizak standard; (2) adekvatan i bezbedan u skladu sa lokalnim standardima, po razumnim cenama; (3) vrlo dobar smeštaj po redovnim ili subvencionisanim cenama. <i>Ako se ne primjenjuje → (2)</i>	3 1=M od 2. godine	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		37	26

8.3. Pravedni uslovi zaposlenja za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja divljeg bilja

Operater za sakupljanje bilja iz prirode deluje kao društveno odgovoran poslodavac i obezbeđuje dobre uslove zaposlenja.

Br. KT	Kontrolna tačka 8.3 Pravedni uslovi zaposlenja za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja	MAX	Rezultat
8.3.a	Definisani uslovi za zapošljavanje stalnih radnika: položaj, zarada, eventualne koristi, radno vreme, pravo na godišnji odmor, stambeno zbrinjavanje: (0) uslovi zapošljavanja nisu definisani, ni usmeno; (1 = M od 2. godine) uslovi su jasno definisani i poznati radniku, čak i ako nisu napisani; (2) uređeno ugovorom, službenom prijavom radnika u radni odnos ili se radnici o uslovima informišu iz priručnika za zapošljavanje; (3) dobar ugovorni sistem. <i>Ako nema stalno zaposlenih (koji rade duže od osam meseci na godišnjem nivou) → (2)</i>	3 1=M od 2. godine	
8.3.b	Definisani uslovi zapošljavanja za radnike / radnike na određeno radno vreme: (0) uslovi zapošljavanja nisu definisani, čak ni usmeni; (1 = M od 2. godine) plata i radno vreme su jasno definisani i poznati radniku, čak i ako nisu napisani; (2) ugovor, službena prijava radnika ili informisanje radnika o plati i radnom vremenu drugim dokumentima; (3) dobri ugovori.	3 1=M od 2. godine	
8.3.c	Plate stalnih radnika: (0) niže od lokalnog proseka; (1) lokalni prosek; (2 = M) najmanje primenljive minimalne zarade ili uobičajene lokalne stope (ako nije definisana minimalna zarada); <i>ako to nije slučaj → plan poboljšanja;</i> (3) plate su iznad lokalnog proseka (uključujući i naknade, ako ih ima). <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M	

Br. KT	Kontrolna tačka 8.3 Pravedni uslovi zaposlenja za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja	MAX	Rezultat
8.3.d	Plate za povremene ili sezonske radnike: (0) niže od lokalnog proseka; (1) lokalni prosek; (2 = M od 2. godine) primenljive minimalne zarade ili (ako nisu definisane) uobičajene lokalne stope; <i>ako to nije slučaj → plan poboljšanja</i> ; (3) plate su iznad lokalnog proseka (uključujući i naknade, ako ih ima). <i>U slučaju plaćanja po proizvodnji, obračunava se prihod prosečnog proizvodnog dana bez prekovremenog rada. Ako nema povremeno angažovanih radnika / privremeno angažovanih radnika →(3)</i>	3 2=M od 2. godine	
8.3.e	Plate zadovoljavaju osnovne potrebe radnika i njihovih porodica: (0) primanja su nedovoljna; (1) gotovo / na ivici dovoljnosti; (2 = M od 3. godine) dovoljne da zadovolje osnovne potrebe. <i>Ako zahtev nije ispunjen nakon tri godine, mora se pokazati napredak u radu sa kupcima preko FairWild s ciljem poboljšanja situacije</i> ; (3) relativno visoka primanja (uključujući prosečne doprinose i socijalna davanja na teret poslodavca), i obezbeđuju dobar životni standard u lokalnom kontekstu.	3 2=M od 3. godine	
8.3.f	Obuke, gubitak vremena usled prekida rada mašina i drugih događaja koji su izvan kontrole radnika su: (0) neplaćeni; (2) plaćeni po uobičajenoj stopi; (3) praksa dobro plaćenog neproaktivnog vremena, za kojeg su razlozi izvan kontrole radnika.	3	
8.3.g	Pravovremena isplata svih radnika: (0) nije izvršena ili neopravdano kasni; (1 = M od 2. godine) na vreme, uz povremena manja kašnjenja; (2) redovna i dogovorenog datuma; (3) uvek na vreme, plate su veće od uobičajenih lokalnih plata.	3 1=M od 2. godine	
8.3.h	Dokumentovanje svih isplata: (0) nema dokumentovanih isplata; (1) plaćanja su loša; (2 = M od 2. godine) isplate su adekvatno dokumentovane i obrasci koji se daju radniku navode podatke o isplatama za platni period; (3) vrlo dobro dokumentovano. <i>Ako M još nije ispunjen →izjava o obavezni poboljšanja i obezbeđivanju novih obrazaca dokumentacije.</i>	3 2=M od 2. godine	
8.3.i	Nedeljno radno vreme i dani odmora stalnih radnika, u poređenju sa nacionalnim zakonima o radu ili prihvaćenom praksom, obično su: (0) daleko više radnih sati; (1) nešto duže radno vreme; (2) nedeljno radno vreme u skladu sa nacionalnim zakonima o radu; standardno radno vreme <48 sati / nedeljno; najmanje jedan dan odmora od sedam; (3) nedeljno radno vreme kraće od zakonski propisane maksimalne stope ILLI radno vreme <42 sata / nedeljno; Ili fleksibilno radno vreme prilagođeno radniku.	3	
8.3.j	Prekovremeni rad: (0) u potpunosti po odluci poslodavca / veoma redovno; (1) kad god je potrebno; više od šest nedelja godišnje; (2) nije obavezno ILLI obavezno samo u toku vršnog vremena (manje od šest nedelja godišnje) i ako je prethodno dogovoreno sa radnicima; radnici su saglasni sa situacijom; (3) praksa prekovremenog rada veoma pogodna za radnika (vrlo kratak / fleksibilan prekovremeni rad).	3	
8.3.k	Maksimalno nedeljno radno vreme (uključujući i prekovremeni rad): (0) daleko duži od 60 sati nedeljno; (2 = M od 2. godine) ne prelaze 60 sati nedeljno ⁴ ; (3) jednako ili manje od 46 sati nedeljno.	3 2=M od 2. godine	
8.3.l	Nadoknada za prekovremeni rad: (0) bez dodatnih naknada; (2) plaća se prema lokalnim propisima; kao minimum, prekovremeni rad se doplaćuje ili se može kompenzovati vremenom; (3) plaća se po stopi premije (<i>čak i ako se to zahteva zakonom →(3) ako se plaća po stopi premije</i>) ili nema prekovremenog rada.	3	
8.3.m	Plaćeno odsustvo: (0) nema plaćenog odsustva / odmora; (2) zvanični državni praznici i plaćeno odsustvo u skladu sa zakonskim zahtevima; (3) dobro plaćeno odsustvo, plaćeni dani bolovanja.	3	
8.3.n	Dokumentovanje radnog vremena i prekovremenog rada je: (0) nepouzdanost / ne vrši se; (1) vrši se, ali relativno oskudno; (2) adekvatno; (3) dobro.	3	
8.3.o	Osnovno pokrivanje za penziju / štedni fond: (0) ne postoji; (2 = M od 2. godine) shodno zakonskim propisima (u mnogim slučajevima samo za stalne radnike). <i>Ako ne postoji → plan za korekciju</i> ; (3) bolji od propisanih ILLI postoji za sve radnike uz adekvatne doprinose na teret poslodavca (čak i ako je to zakonski propisano).	3 2=M od 2. godine	
8.3.p	Osnovno pokrivanje za porodiljsko odsustvo: (0) ne postoji; (1) ulažu se određeni napor / još nisu dovoljni; (2) osnovno pokrivanje za stalne radnice u skladu sa zakonskim propisima; (3) za sve radnice ili za stalno zaposlene i iznosi su veći od zahtevanih, ILLI najmanje dvanaest nedelja odsustva.	3	
8.3.q	Zdravstveno osiguranje (nezavisno od zakonskih propisa) za radnike: (0) bez zdravstvenog osiguranja i minimalne podrške poslodavca u slučaju bolesti koja nije u vezi sa radnim mestom; (2) osnovno zdravstveno osiguranje za stalno zaposlene; (3) za sve zaposlene ILLI pokrivenost veća od propisane, a poslodavac uplaćuje doprinose za osiguranje.	3	
8.3.r	Plaćeno bolovanje: (0) bez prava na plaćene dane bolovanja; (1) zakonski propisani plaćeni dani bolovanja odobravaju se povremeno, ali nisu garantovani; (2) plaćeni dani bolovanja u skladu sa lokalnim propisima; (3) pokrivenost veća od propisane; najmanje deset plaćenih dana bolovanja godišnje.	3	
8.3.s	Dodatne socijalne koristi (dodatne dobrovoljne stavke): Dodatne socijalne koristi kao npr. besplatna dečja zaštita, naknade za nezaposlenost, životno osiguranje, članstvo u privatnom penzionom fondu, privatna zdravstvena zaštita, obrazovni fond itd. → rangirati dodatna davanja (preko propisane norme) od (0) do (3). <i>Nema normativnog zahteva.</i>	(3)	
8.3.t	Stalno zaposlenje za redovne radnike (koji rade tokom cele godine): (0) redovni radnici nemaju status stalno zaposlenih; (2) redovni radnici su zaposleni i ostvaruju sva prava iz stalnog radnog odnosa, kao što su redovan rad, socijalno osiguranje, plaćeno bolovanje / plaćeno odsustvo i drugo; plata se može isplaćivati mesečno ili dnevno; (3) samo stalno zaposleni ILLI se ulažu posebni napor za stalno zapošljavanje u poređenju sa drugim sličnim kompanijama.	3	
8.3.u	Različite zarade za stalno zaposlene i radnike na ugovoru o povremenim poslovima: (0) jako izražene; (1) neke zarade; (2) slabo izražene; (3) nema razlika između zarade za stalno zaposlene i radnike na ugovoru o povremenim poslovima (za posao jednake vrednosti). <i>Ako rade samo stalno zaposleni →(3)</i>	3	

⁴ U izuzetnim slučajevima, radno vreme može biti utvrđeno kao prosek u periodu od mesec dana, ako postoji dobar ugovor o prekovremenom radu, i ako su odobreni zadovoljavajući periodi odmora. Na lokaciji za sezonsku preradu koje se organizuje zbog privremene dostupnosti bilja, može se smatrati da je M ispunjen u sledećem slučaju: više od 60 sati samo u kratkim vremenskim intervalima, i to u vršnim periodima (do 6 nedelja godišnje), ako se takav rad prethodno dogovori sa radnicima, uvek dobrovoljno, uz odgovarajući broj dana odmora (jedan od sedam) i pauzama.

Br. KT	Kontrolna tačka 8.3 Pravedni uslovi zaposlenja za osoblje angažovano na poslovima sakupljanja	MAX	Rezultat
8.3.v	U slučaju zaposlenja na podugovor: uslovi rada kod podizvođača su: (0) umnogome različiti; (1) malo se razlikuju; (2) u osnovi isti kao i za neposredno angažovane radnike na sličnim poslovima; (3) isti i dosledno uređeni sporazumima i / ili monitoringom.	3	
UKUPNO		MAX	UNB Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		66	42

PRINCIP 9: PRIMENA ODGOVORNE PRAKSE UPRAVLJANJA

Sakupljanje ciljnih divljih vrsta iz prirode zasniva se na adaptivnoj, praktičnoj, učesničkoj i transparentnoj upravljačkoj praksi.

9.1. Plan upravljanja vrstama / područjima

Planom upravljanja vrstama/područjima definišu se adaptivni i praktični upravljački procesi i dobra sakupljačka praksa.

Br. KT	Kontrolna tačka 9.1 Plan upravljanja vrstama/područjem	MAX	Rezultat
9.1.a	Plan upravljanja održivim sakupljanjem bilja prema FairWild standardu: (0) nema pisanog plana upravljanja; (1) krajnje nedovoljan plan upravljanja; (2 = M od 3. godine) bazičan pisani plan upravljanja za konkretnu kampanju sakupljanja; (3) dobro razvijen plan upravljanja.	3 2=M od 3. godine	
9.1.b	Rukovodstvo i odgovorna lica dobro poznaju sadržaj plana upravljanja sakupljanjem: (0) osoblje nije dobro upoznato sa planom upravljanja; (2 = M od 3. godine) upoznato je sa planom upravljanja; (3) odlično znanje, aktivan doprinos razvoju plana upravljanja.	3 2=M od 3. godine	
9.1.c	Plan upravljanja (sa srodnim dokumentima) uključuje strategije za zaštitu bilja i staništa: (0) nije sveobuhvatan; (1) sadrži osnovne informacije; (2) adekvatan nivo predstavljenih detalja, uključujući preklapanja ili susedna zaštićena područja; (3) veoma dobar.	3	
9.1.d	Plan upravljanja (sa srodnim dokumentima) uključuje interni standard kvaliteta proizvoda (minimalni kvalitet proizvoda i higijenski zahtevi): (0) nije pokriveno; (1) sadrži osnovne informacije; (2) adekvatan nivo detalja; (3) veoma dobar.	3	
9.1.e	Definisane ključne procedure za održivo sakupljanje kako to zahteva FairWild standard (monitoring resursa, analiza uticaja prakse sakupljanja, nabavka od sakupljača): (0) uopšte nije pokriveno, nije poznato; (1 = M 1. i 2. godina) sadrži osnovne informacije, ili procedure koje su poznate, ali nisu zapisane; (2 = M od 3. godine) pisane procedure u planu upravljanja ili srodnoj dokumentaciji, adekvatne za nivo rizika od sakupljanja bilja; (3) veoma dobro definisane.	3 1=M 1. i 2. godina 2=M od 3. godine	
9.1.f	Plan upravljanja (sa srodnim dokumentima) uključuje neophodne ključne politike i procedure za implementaciju aspekata socijalne i pravedne trgovine u okviru FairWild standarda (administracija FairWild premija i donošenje odluka o korištenju premija, uključivanje sakupljača, razvoj svesti kod sakupljača o pitanjima rada dece, monitoring primene pravednih radnih uslova, ako je potrebno): (0) uopšte nije pokriveno, nije poznato; (1) postoje osnovne informacije ili planirane procedure, ali nisu zapisane; (2 = M od 3. godine) pisane procedure, adekvatne za veličinu organizacije i socijalne probleme na kojima se susreću; (3) veoma dobar.	3 2=M od 3. godine	
9.1.g	Plan upravljanja uzima u obzir sve druge planove upravljanja koji se odnose na područje sakupljanja koje je izradio organ nadležan za upravljanje resursima: (0) postojeći planovi se ne razmatraju; (2) postojeći planovi poznati, sumirani i razmatrani u planu upravljanja ILL nema drugih planova upravljanja; (3) ulažu se znatni napor na ostvarenju bliske saradnje sa organima za upravljanje resursima. <i>Ako nije primenljivo →(2)</i>	3	
	<i>Vrste pod visokim rizikom: → videti dodatne indikatore 9.1.h i 9.1.i (II deo)</i>		
UKUPNO		MAX	UNB Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		21	14

9.2. Inventura, procena i monitoring

Upravljanje sakupljanjem bilja iz prirode podržava se adekvatnom i praktičnom inventurom resursa, procenom i praćenjem uticaja sakupljanja.

Br. KT	Kontrolna tačka 9.2. Inventura, procena i monitoring	MAX	Rezultat
9.2.a	Procena i redovan monitoring ciljnih resursa i staništa vrše se, dokumentuju i ugrađuju u plan upravljanja: (0) ne vrši se procena, nema planiranog monitoringa; (1) izvršena jednostavna / neformalna procena, bez pisanih procedura ili detaljnih evidencija; (2 = M od 2. godine) definisane i adekvatne procedure, dokumentovani rezultati; (3) postoji napredni sistem.	3 2=M od 2. godine	

Br. KT	Kontrolna tačka 9.2. Inventura, procena i monitoring	MAX	Rezultat
	<i>Vrste pod visokim rizikom: → videti dodatni indikator 9.2.a (II deo)</i>		
9.2.b	Veličina populacije, distribucija i struktura (starosna i distribucija celokupne populacije) kao što je zaključeno u istraživanju o regeneraciji, populacije ostaju jednake ili iznad baznih vrednosti, a podaci odražavaju zdravu populaciju: (0) očigledno smanjenje populacije; (1) u izvesnoj meri nejasni podaci, populacije mogu da beleže blago opadanje; (2 = M od 3. godine) stabilne populacije; (3) pozitivan trend. <i>Prva sertifikacija → (2)</i>	3 2=M od 3. godine	
9.2.c	Periodična istraživanja o regeneraciji ciljnih vrsta unutar područja upravljanja primenom ponovljivih, uporedivih metoda ispitivanja: (0) nisu izvršena; (1) sprovedeno je vrlo osnovno istraživanje / monitoring; (2) istraživanja se obavljaju i dokumentuju; (3) detaljna istraživanja. <i>Prva sertifikacija: ako je planirana → (2)</i>	3	
9.2.d	Periodični monitoring unutar područja upravljanja potvrđuje da dostupnost, održivost i kvalitet ciljnog resursa / dela biljke ostaju stabilni ili se povećavaju: (0) jasno negativan uticaj; (1) blago nejasni podaci, mogu biti neznatno nestabilni; (2) stabilna dostupnost, održivost i kvalitet resursa; (3) pozitivan trend. <i>Prva sertifikacija →(2)</i>	3 2=M od 3. godine	
9.2.e	Inventura, procena i monitoring se sprovode primenom alata i procedura u okviru razumnih (postojećih ili ostvarivih) sposobnosti sakupljača / rukovodilaca na terenu: (0) nema procene ili su veštine vrlo niske; (1) metode neznatno prevazilaze sposobnost osoblja da ih razumeju ILLI su alati i procedure suviše bazični; (2) adekvatne metode, praktične za osoblje. <i>Napomena za revizora: Za neke vrste može se tražiti obimnija eksterna tehnička ekspertiza kako bi se osigurali adekvatni rezultati; molimo da u komentare uključite i procenu ove potrebe.</i> (3) dobre metode provere kvaliteta.	3	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		15	10

9.3. Implementacija održivih mera sakupljanja od strane sakupljača

Operater sakupljanja bilja iz prirode obezbeđuje da samo obučeni i stručni sakupljači vrše sakupljanje ciljnih vrsta, i prati delotvornu implementaciju važećih instrukcija za sakupljače.

Br. KT	Kontrolna tačka 9.3 Implementacija održivih mera sakupljanja od strane sakupljača	MAX	Rezultat
9.3.a	Registri sakupljača su dostupni kako bi se osiguralo da su svi sakupljači dobro obučeni i da znaju pravila sakupljanja: (0) nema registara; (1) registar nepotpun; (2 = M od 2. godine) adekvatni i potpuni registri sa punim imenom, šifrom, adresom / naseljem; (3) dobar registar sa imenima članova domaćinstva koji takođe aktivno učestvuju u sakupljanju.	3 2=M od 2. godine	
9.3.b	Proizvodi se kupuju samo od registrovanih i obučenih sakupljača: (0) ne postoji sistem otkupa ili postoji, ali se uopšte ne primenjuje; (1) sistem otkupa u razvoju; (2 = M od 2. godine) sistem otkupa osigurava da se proizvodi kupuju samo od registrovanih sakupljača; (3) vrlo dobro organizovan sistem otkupa.	3 2=M od 2. godine	
9.3.c	Pod imenom registrovanog sakupljača aktivno učestvuju samo članovi njegove uže porodice (članovi koji žive u istom domaćinstvu). Aktivnosti ovih sakupljača se prate i nalaz je ispravan (ista pravila kao za registrovane sakupljače): (0) nema informacija / informacije o sakupljačima su minimalne; (1) "krovni sakupljači" nad kojima se ne vrši nadzor (registrovan je jedan sakupljač sa nepoznatim brojem stvarnih sakupljača); (2 = M od 3. godine) samo članovi istog domaćinstva vrše sakupljanje i primaju informacije od glavnog sakupljača; broj članova domaćinstva koji učestvuju u sakupljanju poznat / dokumentovan; (3) svi sakupljači su poznati po imenu, sva lica aktivna u sakupljanju podstiču se na učešće u obukama.	3 2=M od 3. godine	
9.3.d	Sakupljači su adekvatno informisani o granicama zone sakupljanja i o oblastima isključenim iz sakupljanja , kao i resursima malih razmera u kojima se organski proizvodi ne mogu sakupljati: (0) sakupljači nisu upoznati / informisani o tim granicama; (1 = M) osnovno razumevanje i nema većih unutrašnjih granica utvrđenih zbog kontaminacije; (2) sakupljači su adekvatno informisani; (3) sakupljači poseduju veliko znanje o zonama sakupljanja.	3 1=M	
9.3.e	Sakupljači su obučeni, upoznati i kompetentni u sledećim aspektima: • Bilje koja se sakuplja (koji delovi se sakupljaju, minimalni zahtevi kvaliteta itd.) • Metode održivog sakupljanja (prema internim pravilima) • Rukovanja sakupljenim materijalom posle branja (0) nisu upoznati sa internim uputstvima za sakupljanje i rukovanje; (1 = M od 1. godine) osnovno razumevanje; (2 = M od 2. godine) sakupljači su obučeni, dobro upoznati i kompetentni u implementaciji internih uputstava; (3) sakupljači poseduju veliko znanje o sakupljanju.	3 1=M Yr 1 2=M od 2. godine	
9.3.f	Sprovođenje uputstava za sakupljanje: metode branja, ubrani delovi: (0) ne sprovode se; (1 = M 1. i 2. godina) osnovna primena uputstava za sakupljanje; (2 = M od 3. godine) uspostavljeno adekvatno sprovođenje uputstava; sakupljači vrše sakupljanje prema uputstvima; (3) sakupljači su dobro upoznati sa uputstvima za sakupljanje.	3 1=M 1. i 2. godina 2=M od 3. godine	
9.3.g	Dokazi o učestalosti sakupljanja zasnovani na obilascima i razgovorima sa sakupljačima: (0) očigledno pojačana učestalost na određenim lokacijama, sakupljači koji nisu svesni da učestalost mora biti ograničena i indikacija prekomerne berbe; (1 = M 1. i 2. godina) nema pokazatelja ukupnog prekomernog	3 1=M	

Br. KT	Kontrolna tačka 9.3 Implementacija održivih mera sakupljanja od strane sakupljača	MAX	Rezultat
	sakupljanja, ali sakupljači ne znaju za ograničenje učestalosti branja i beru bilje češće na određenim lokacijama nego što su instruirani; (2 = M od 3. godine) berba po utvrđenoj i zvaničnoj dinamici sakupljanja, bez prekomerne berbe čak i na lokacijama na kojima se sakupljanje često vrši; (3) veoma mali uticaj aktivnosti branja. <i>Vrste pod visokom rizikom → videti dodatni indikator 9.3.g (II deo)</i>	1. i 2. godina 2=M od 3. godine	
9.3.h	Sakupljači ne vrše sakupljanje istog proizvoda koji po kvalitetu i količini nije u skladu sa zahtevima FairWild (izvan oblasti sakupljanja / suprotno pravilima ovog standarda): (0) sakupljanje iste ciljane biljke za različite kompanije i bez uzimanja u obzir pravila o sakupljanju; (2) sve biljke se sakupljaju u osnovi u skladu sa internim uputstvima o sakupljanju; (3) vrši se samo sakupljanje za FairWild i to u skladu sa FairWild planom upravljanja.	3	
9.3.i	Preduzete su delotvorne mere kako bi se osiguralo da identifikovana kontaminirana područja ili područja pod intenzivnom poljoprivredom budu isključena iz sakupljanja (uputstva za sakupljače, obuka sakupljača) (0) sakupljanje se vrši na kontaminiranim lokacijama (1) nisu preduzete nikakve stvarne mere, ali očigledno se sakupljanje ne vrši na kontaminiranim lokacijama; (2 = M od 2. godine) nema izvora zagađenja ILL efikasne mere obezbeđuju da nema sakupljanja iz kontaminiranih područja. <i>Ako nije primenjivo ili ako je sertifikat originalan →(2)</i>	3 2=M od 2. godine	
9.3.j	Primena uputstva za sakupljanje: maksimalne količine: (0) ne postoji sistem; (1) postoji osnovni sistem; (2 = M) uspostavljeno je adekvatno upravljanje implementacijom; sakupljači vrše sakupljanje strogo u skladu sa pravilima o sakupljanju i informišu se o maksimalnim količinama; (3) sakupljači su u potpunosti informisani o pravilima sakupljanja, i aktivno doprinose njihovoj implementaciji kroz diskusije i aktivnosti monitoringa.	3 2=M	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		30	20

9.4. Obuka i izgradnja kapaciteta

Upravljači resursa i sakupljači poseduju određene veštine (obuke, nadzor, iskustvo) za implementaciju odredbi plana upravljanja, i poštuju zahteve ovog standarda.

Br. KT	Kontrolna tačka 9.4 Obuka i izgradnja kapaciteta	MAX	Rezultat
9.4.a	Celokupno osoblje za upravljanje resursima je obučeno, upoznato i stručno u oblasti održivosti i poznaje sadržaj internih uputstava za sakupljanje: (0) nije bilo obuke; (1) osnovna obuka; (2) adekvatna obuka; (3) napredna obuka.	3	
9.4.b	Celokupno osoblje za upravljanje resursima je obučeno, upoznato i stručno za socijalna i pitanja pravedne trgovine i zna relevantne interne politike i procedure (angažovanje dece na sakupljanju, zabrana diskriminacije, administriranje i korišćenje premija FairWild, uključivanje sakupljača, itd.): (0) nije bilo obuke; (1) osnovna obuka; (2) adekvatna obuka; (3) napredna obuka.	3	
9.4.c	Zaposleni zaduženi za otkup su obučeni, upoznati i stručni u primeni internih pravila rukovanja i kvaliteta: (0) nisu obučeni, ne razumeju pravila; (1) nema formalne obuke, već su dovoljno dobro informisani; (2) obučeni su i upoznati sa pravilima rukovanja; (3) prošli su odličnu obuku i stekli odlično znanje.	3	
9.4.d	Na raspolaganju su odgovarajući materijali za obuku sakupljača: (0) nije dostupan materijal za obuku niti ima obuke; (1) usmene obuke, dosledne informacije; (2) postoje odgovarajući materijali za obuku; (3) postoje napredni materijali za obuku i osmišljen je napredni pristup.	3	
9.4.e	Svaki sakupljač je dobio kompletnu početnu obuku o održivom sakupljanju bilja iz prirode : (0) nije bilo obuke; (1) održana je osnovna kratka obuka, nije dokumentovana; (2 = M iz 2. godine) svi sakupljači su obučeni; obuke su dokumentovane; (3) pružena vrlo dobra obuka.	3 2=M od 2. godine	
9.4.f	Obuke se redovno ponavljaju po potrebi. Sakupljači se informišu i obučavaju o svakoj novoj biljci ili o aktuelnim problemima u vezi sa održivošću sakupljanja: (0) nema obuke; (1) osnovna obuka je dobra; (2 = M od 3. godine) sprovode se informativne obuke po potrebi, a u zavisnosti od nivoa rizika u aktivnostima sakupljanja; (3) postoji vrlo dobar sistem obuka.	3 2=M od 3. godine	
9.4.g	Sakupljači su informisani i obučeni o socijalnim aspektima FairWild: - društvene obaveze poslovanja u okviru FairWild: zabrana diskriminacije, pravedan odnos između operatera i sakupljača i učešća sakupljača u procesima odlučivanja, blagovremene isplate, posvećenost pravednoj cenovnoj politici - deca koja rade ili pomažu u sakupljanju - procesi donošenja odluka i kreiranje vizije u vezi sa korišćenjem FairWild premija Sakupljači: (0) ne znaju ništa o socijalnim aspektima sakupljanja u okviru sistema FairWild; (1 = M od 2. godine) dobili su osnovne informacije; (2) sakupljači su obučeni i svesni socijalnih i pravednih trgovinskih aspekata; (3) sakupljači su aktivno uključeni u implementaciju i poboljšanje aspekata socijalne / pravedne trgovine u okviru FairWild.	3 1=M od 2. godine	
UKUPNO		MAX	UNB
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		21	14

9.5. Transparentnost i učešće

Aktivnosti sakupljanja bilja iz prirode vrše se na transparentan način, u skladu sa planiranjem i implementacijom upravljanja, uz adekvatnu evidenciju i razmenu informacija, kao i uključenjem zainteresovanih strana.

Br. KT	Kontrolna tačka 9.5 Transparentnost i učešće	MAX	Rezultat	
9.5.a	Poznavanje grupa, organizacija, preduzeća, pojedinaca, agencija itd. zainteresovane za ciljne resurse, područje sakupljanja ili potencijalne uticaje: (0) nepoznato / nije dokumentovano, iako su takve grupe jasno prisutne; (1) neke kompanije / grupe navedene su u planu; (2) sve relevantne zainteresovane strane poznate i identifikovane u planu upravljanja; (3) odlični odnose sa različitim zainteresovanim stranama.	3		
9.5.b	Redovne konsultacije i komunikacije održavaju se sa licima i grupama koji su pod direktnim uticajem sakupljanja i upravljanja resursima: (0) nisu obavljene, iako su korisničke grupe pod jasnim uticajem; (1 = M) nisu obavljene, ali nema suštinskih sukoba oko upotrebe ; (2) obavljene su; (3) uloženi su naponi na razvoju i održavanju dobrih odnosa.	3 1=M		
9.5.c	Organizacije sakupljača i zajednice / izvorno stanovništvo koji su pod uticajem sakupljanja aktivno su uključeni u razvoj i implementaciju upravljanja resursima : (0) nisu uključeni iako bi bili zainteresovani; (1 = M) redovno informisanje kao minimum, i poziv na učešće; (2) ulažu se naponi da se blisko saraduje sa zainteresovanim stranama; (3) uloženi su veliki naponi na uspostavljanju saradnje sa zainteresovanim stranama.	3 1=M		
9.5.d	Sukobi sa vlasnicima okolnih parcela i zemljišta / vlasnicima ili drugim korisnicima resursa rešeni ili se rešavaju na sistematičan i delotvoran način : (0) glavni nerešeni sukobi; (1) osnovno, bazično upravljanje konfliktima; (2) sukobima se dobro upravlja ILLI nema sukoba; (3) sakupljanje je aktivnost koju lokalna zajednica veoma ceni i nema značajnih sukoba.	3		
9.5.e	Rezime ključnih elemenata plana upravljanja , s njim povezanih godišnjih operativnih planova i izveštaja o proceni, dostupni su zainteresovanim stranama: (0) nisu dostupni na zahtev; (1) nije uređeno / nije uobičajena praksa, ali nema zahteva za dostavljanjem tih informacija; (2) jasna izjava da će rezime biti dostupan na zahtev; ili pregled politika i aktivnosti koje se bave sakupljanjem bilja iz prirode (na primer, na internet stranici); (3) proaktivna politika komunikacije.	3		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		15	10	

PRINCIP 10: PRIMENA ODGOVORNE POSLOVNE PRAKSE

Sakupljanje resursa iz prirode vrši se tako da se podreže zahtevi kvaliteta, finansija i sledljivosti na tržištu, bez žrtvovanja održivosti resursa.

10.1. Specifikacija tržišta/kupaca

Održivo sakupljanje i rukovanje ciljnim resursima planira se i sprovodi u skladu sa zahtevima tržišta, a s ciljem sprečavanja ili minimizacije sakupljanja proizvoda koji imaju lošu prođu na tržištu.

Br. KT	Kontrolna tačka 10.1 Specifikacija tržišta/kupaca	MAX	Rezultat
10.1.a	Potrebe tržišta su identifikovane (npr. putem porudžbenica, specifikacija, itd.): (0) nema informacija; (1) postoji osnovno razumevanje; (2) adekvatno razumevanje zahteva tržišta; (3) odlično razumevanje.	3	
10.1.b	Sakupljaju se samo one biljke koja ispunjavaju zahteve kvaliteta : (0) sakupljaju i neupotrebljive biljke; (1) prisutni su neki manji nedostaci, ali u principu se sakupljaju samo kvalitetne; (2) izvršeno prema standardu; odgovarajuća obuka i upućivanje sakupljača; (3) veoma dobro upravljanje sakupljanjem kako bi se osiguralo sakupljanje samo onih biljaka koje su odgovarajućeg kvaliteta.	3	
10.1.c	Operater upravljanja sakupljanjem dogovara količine sa kupcima pre početka sezone sakupljanja: (0) nije obavljeno, veliki problem otpada; (1) nije obavljeno, ali nema mnogo otpada ILLI je operater pokušao, ali nije dobio potvrdu količine od kupca; (2) obavljeno; (3) postoji odličan sistem.	3	
10.1.d	Operater upravljanja sakupljanjem revidira uputstva za kupce u skladu sa planom upravljanja resursima pre potvrđivanja narudžbenica i na samom početku sakupljanja: (0) nije izvršeno, uputstva za kupce nisu uzela u obzir upravljanje resursima; (1) ponekad se izvršava; (2) uvek se izvršava ili je uvek jasno da su prikupljene količine bile daleko ispod maksimalnih količina i drugih ograničenja usled održivog upravljanja resursima; (3) vrlo dobar interni sistem povratnih informacija.	3	
10.1.e	Interno uputstvo za rukovanje opisuje procedure za ispravno rukovanje nakon sakupljanja, nakon otkupa od sakupljača i tokom transporta, kako bi se minimizirala kontaminacija/gubitak kvaliteta: (0) očigledno nedovoljno; (1) bazično; (2) adekvatno za nivo složenosti i rizika; (3) dobro razvijene procedure.	3	
10.1.f	Obrada i rukovanje od strane sakupljača dovoljno su opisani i uređeni internim postupcima rukovanja: (0) očigledno nedovoljno; (1) bazično; (2) adekvatno za nivo složenosti i rizika; (3) dobro razvijene procedure.	3	
10.1.g	Nema kontaminacije tokom skladištenja i obrade od strane sakupljača (npr. primenom metoda za suzbijanje štetočina u skladištima): (0) velika verovatnoća kontaminacije; (1 = M 1. godina) mala verovatnoća kontaminacije; (2 = M od 2. godine) jasne procedure i obuka obezbeđuju da do kontaminacije ne dođe; (3) vrlo dobar nivo informisanosti sakupljača.	3 1=M Yr 1 2=M od 2. godine	

Br. KT	Kontrolna tačka 10.1 Specifikacija tržišta/kupaca	MAX	UNB	Rezultat
10.1.h	Proizvodi nisu kontaminirani tokom obrade ili skladištenja; (0) kontaminirani su; (1 = M) prisutan je osnovni sistem, ali vlada nizak rizik od kontaminacije; (2) sistem rukovanja efikasno sprečava kontaminaciju; (3) dobro implementiran visokokvalitetni sistem upravljanja.	3 1=M		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		24	16	

10.2. Sledljivost

Skladištenje i rukovanje ciljnim resursima obavlja se tako da se obezbedi sledljivost od područja sakupljanja do prodaje.

Br. KT	Kontrolna tačka 10.2 Sledljivost	MAX	UNB	Rezultat
10.2.a	Isporuke / otkup su registrovani u evidenciji, koja sadrži kao minimum datum, ime sakupljača (ili šifru), vrstu i proizvod, isporučene količine i status FairWild sertifikacije; (0) nema evidencije, ili je nepotpuna; (1 = M) osnovne evidencije sa imenom i količinom, kao i podacima o području sakupljanja za potrebe monitoringa; (2) adekvatne, pouzdane evidencije; (3) vrlo dobra evidencija.	3 1=M		
10.2.b	Sakupljaču se izdaje priznanica, koja sadrži kao minimum datum, ime sakupljača (ili šifru), vrstu i proizvod, isporučene količine i status FairWild sertifikacije; (0) ne izdaje se priznanica; (1) izdaju se jednostavne priznanice, koje nisu u potpunosti realizovane; (2) izdaju se odgovarajuće priznanice; (3) vrlo dobro dokumentovan sistem otkupa.	3		
10.2.c	Postoji odgovarajuća dokumentacija o centralnim procesima obrade / pakovanja (dnevnik obrade / pakovanja) kako bi se omogućila sledljivost šarži/serija: (0) nema dokumentacije; (1) vrlo osnovna / nepotpuna dokumentacija; (2 = M od 2. godine) adekvatna evidencija; (3) napredan sistem dokumentovanja.	3 2=M od 2. godine		
10.2.d	Za svaki obrađeni proizvod (tj., očišćen, sortirani, izrezan, preseđeni materijal) poznat je odnos pre i posle obrade (sakupljena količina u odnosu na konačnu težinu posle obrade) i sastav (u slučaju proizvoda sa više sastojaka): (0) nisu poznati; (1) postoje osnovne informacije; (2) dokumentovano je; (3) vrlo dobar sistem za dokumentovanje obrade.	3		
10.2.e	Identifikacija sakupljenih količina i naknade za sakupljanje, obeležavanje i vođenje evidencije omogućavaju sledljivost svake šarže/serije robe u području sakupljanja: (0) nema sledljivosti do područja sakupljanja; (1) bazično / još uvek nedosledno implementiran sistem sledljivosti; (2 = M od 3. godine) jednostavan sistem obezbeđuje sledljivost do područja sakupljanja; (3) sistem doslednog numerisanja serija/šarži.	3 2=M od 3. godine		
10.2.f	Otkup ili sakupljanje iste ciljne vrste van područja sertifikacije FairWild: (0) operater sakupljanja vrši sakupljanje iste vrste izvan FairWild oblasti; (1 = M) isti proizvodi se otkupljuju ili sakupljaju u drugim područjima: jasne procedure razdvajanja i obeležavanja, dobro dokumentovani otkup i prodaja; (2) operater sakupljanja ne vrši otkup ili sakupljanje iste vrste izvan sertifikata FairWild; (3) celokupna aktivnost sakupljanja je u okviru FairWild sertifikata. <i>Ako nije primenljivo →(3)</i>	3 1=M		
10.2.g	Proizvodi se pravilno obeležavaju na odlasku od operatera sakupljanja do sledećeg kupca: etiketa sadrži status FairWild sertifikacije proizvoda, naziv proizvoda, broj pošiljke ili šifru otkupnog centra: (0) nema doslednog obeležavanja; (1) potrebna su određena poboljšanja; (2) ispravno obeležavanje, ili alternativno se ove informacije daju na pratećim dokumentima koji se mogu lako povezati sa odgovarajućom serijom/šaržom; (3) sistem numerisanja šarže/serije i vrlo dobre etikete.	3		
10.2.h	Dokumentacija o svim izvozima i lokalnoj prodaji omogućava potpunu proveru prometa proizvoda: (0) nema izvoznih / prodajnih dokumenata; (1) loša / nepotpuna evidencija; (2) detaljne fakture sa količinama, detaljima proizvoda, brojevima serije/šarže ili slično; (3) baze podataka i detaljne fakture.	3		
10.2.i	Fakture i otpremnice sadrže podatke o FairWild statusu sertifikacije proizvoda; (0) nema reference; (1 = M) status sertifikacije naznačen na fakturi; (2) oznaka kvaliteta na svim pošiljkama; (3) vrlo dobar sistem obeležavanja i sledljivosti.	3 1=M		
10.2.j	Fakture ili kupoprodajni ugovori preciziraju eventualno korišćenje premija FairWild: (0) nije precizirano i nije definisano; (1) usaglašeno je, ali nije navedeno u dokumentima; (2) adekvatno dokumentovano.	2		
10.2.k	Potvrde o transakciji za kompletnu prodaju sertifikovanih proizvoda koje izdaje sertifikaciono telo: (0) nema potvrda; (1) postoje za poneku prodaju; (2) dostupne su za sve FairWild prodaje.	2		
UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		31	22	

10.3. Finansijska opravdanost i odgovorni trgovinski odnosi

Podstiču se mehanizmi za obezbeđivanje finansijske opravdanosti sistema za održivo sakupljanje ciljnih vrsta iz prirode.

Br. KT	Kontrolna tačka 10.3 Finansijska opravdanost i odgovorni trgovinski odnosi	MAX	Rezultat
10.3.a	Postoji finansijski plan kod operatera sakupljanja, uključujući i plan upravljanja resursima, očuvanje i pravednu cenovnu politiku u odnosu na sakupljače u okviru internih troškova: (0) nema plana; (1) postoji osnovni plan; (2) adekvatan; (3) napredni plan.	3	
10.3.b	Izračunavanje FairWild premije: (0) premija nije obračunata niti tražena u okviru FairWild prodaje; (1) postoji osnovni sistem; (2) odgovarajuća FairWild premija se obračunava kao osnova za pregovore sa kupcima, npr. kao 10% prosečne cene isplaćene sakupljačima ili po drugom argumentovanom osnovu (npr. kao fiksna premija zasnovana na dugoročnim prosečnim cenama koja ima za cilj dostizanje znatnih novčanih iznosa za socijalne projekte, procenat je niži, ali se isplaćuje za celokupan proizvod sakupljanja, tako da se može postići dobar socijalni uticaj); (3) vrlo dobro razvijen sistem premija i sveobuhvatan pristup pravednoj trgovini.	3	
10.3.c	Na zahtev, operater deli iznos cena koje sakupljači ispostavljaju sa svojim kupcima u okviru FairWild sistema: (0) odbijanje davanja informacija ili davanje jasno pogrešnih informacija; (1) delimično netačne / nejasne informacije; (2) ispravlja osnovne podatke o cenama koje se plaćaju sakupljačima.	2	
10.3.d	Prihod od sakupljanja je dovoljan da pokrije troškove aktivnosti upravljanja resursima na duži rok, uključujući i ulaganja u zaštitu: (0) sakupljanje ne može da pokrije troškove; (2) velika verovatnoća da se troškovi mogu pokriti, uz dodatnu dugoročnu podršku / subvencije; (3) dobri tržišni odnosi sa kupcima koji su spremni da plate cenu kojom se troškovi pokrivaju.	3	
10.3.e	Kompanija neprestano radi na poboljšanju kvaliteta proizvoda: (0) ne ulažu se naponi; (1) prisutna su određena poboljšanja; (2) neprestani, ozbiljni naponi se ulažu na poboljšanju; (3) ulažu se izuzetni naponi.	3	
10.3.f	Ako su postojali suštinski problemi u kvalitetu i sporovi u pogledu zahteva kvaliteta: (0) ne preduzimaju se koraci na poboljšanju stanja; (1) ostvareni su određeni kompromisi sa trgovinskim partnerima, ali postoje druga neslaganja; (2) partneri su se saglasili oko posledica (npr. povraćaj proizvoda) i preduzeli korake na poboljšanju situacije; (3) izuzetno zadovoljavajući / proaktivni sporazumi. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3	

UKUPNO		MAX	UNB	Rezultat
Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat		17	12	

PRINCIP 11: PROMOCIJA OBAVEZA KUPCA

Kupac proizvoda sakupljenih iz prirode (npr. uvoznik) teži postizanju uzajamno korisnih dugoročnih trgovinskih odnosa sa operaterima sakupljanja bilja iz prirode, zasnovanih na poštovanju, transparentnosti i podršci dobavljačima u aspektima kvaliteta.

Kupac proizvoda od bilja iz prirode nastoji da održi dugotrajne pravedne trgovinske odnose zasnovane na samostalnoj proceni i dokumentovanoj evidenciji poštovanja dva sledeća kriterijuma:

- 11.1. Uzajamno korisni trgovinski odnosi
- 11.2. Pravedne cene i FairWild premija

Za ovaj odeljak nisu identifikovani indikatori učinka.

II DEO. DODATNI FAIRWILD INDIKATORI ZA VRSTE POD VISOKIM RIZIKOM

Indikatori učinka koji slede primenjuju se na operatere koji vrše sakupljanje najmanje jedne vrste koja je pod visokim rizikom.

1.1. Status očuvanja ciljne vrste

Status očuvanja ciljnih vrsta i populacija redovno se procenjuje i revidira.

Br. KT	Kontrolna tačka za II deo. Dodatni FairWild indikatori za vrste pod visokim rizikom	MAX	Rezultat
1.1.b	Određivanje da li je neka ciljna vrsta pod visokom rizikom (VR) vrši se pomoću FairWild kriterijuma, ali ako "nema podataka / NP" na Crvenoj listi IUCN, ili ako nije poznato da li joj je dodeljena globalna, nacionalna ili regionalna ocenu statusa očuvanja (nije procenjena): (0) nema, niti se planira dalje sakupljanje podataka; (2) operater sakupljanja prikuplja informacije o očuvanju i podatke potrebne za ocenu statusa očuvanja prilikom procene svojih resursa; (3) proaktivno prikupljanje podataka o očuvanju i rad sa IUCN-om na proceni statusa očuvanja. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3	

1.2. Prakse sakupljanja zasnovane na znanju

Sakupljanje i upravljanje zasniva se na adekvatnoj identifikaciji, mapiranju, proceni i monitoringu ciljnih vrsta i uticaja sakupljanja na vrste.

1.2.c	Mapiranje ciljnih populacija pod VR u područjima sakupljanja: (0) nije navedeno na kartama niti dobro poznavanje lokacija ciljne populacije; (1) vrlo približna indikacija ciljnih populacija; tačne lokacije u području sakupljanja koje nije poznato ili je mapiranje bazno (npr. rukom ucrtavana područja / mape preuzete sa interneta), ali su lokacije dobro poznate rukovodiocu sakupljanja i svim sakupljačima; (2 = M od 2. godine) visok kvalitet (npr. GIS / GPS) mapa, na kojima su identifikovane lokacija, veličina i opseg područja sakupljanja (može biti celokupna oblast sakupljanja, ako je to slučaj); (3) vrlo dobro poznavanje i dobro dokumentovane lokacija za sakupljanje / ciljnih populacija unutar oblasti sakupljanja.	3 2=M od 2. godine	
1.2.l	Ugrožene ciljne vrste (kritično ugrožene / KU, ugrožene / UG, ranjive / RN prema kategorijama IUCN Crvene liste ili ekvivalentnog organa nadležnog za zaštitu): (0) ciljne vrste za koje se zna da su ugrožene - nema znanja o tome ili se ne ulažu napor na održanju ove vrste; (2 = M) ciljne vrste ocenjene su kao neugrožene. Svaka ugrožena ciljna vrsta može biti sertifikovana za sakupljanje samo ako operater sakupljanja dokaže informisanost, a pokaže da u okviru plana upravljanja ima spremne mere za smanjenje identifikovanih pretnji. Tehnička komisija FairWild mora potvrditi sertifikaciju; (3) preduzete su izuzetne dodatne mere kako bi se obezbedila zaštita i očuvanje ugrožene ciljne vrste <i>in-situ</i> i <i>ex-situ</i> .	3 2=M	

1.3. Održivost stope sakupljanja

Stepen (intenzitet i učestalost) sakupljanja ciljnih vrsta ne prelazi sposobnost obnavljanja ciljnih vrsta u dužem vremenskom periodu.

1.3.c	Dostupni su osnovni podaci / popis ciljnih vrsta pod VR u područjima sakupljanja, uključujući podatke o veličini populacije, distribuciji, strukturi populacije (veličini/starosnoj klasi), brzini reprodukcije / rastu / regeneraciji: (0) nema podataka; grube procene; (2 = M od 2. godine) objavljeni podaci ili lokalna zapažanja (uključujući znanju sakupljača/lokalno znanje), koji su potvrđeni podacima o lokaciji i specifično za tu lokaciju; Sistem procene i monitoringa resursa koji ima za cilj poboljšanje osnovnih podataka o ciljnim vrstama i populacijama u području sakupljanja; (3) odlične polazne informacije o ciljnim vrstama (npr. ciljna istraživanja).	3 2=M od 2. godine	
1.3.d	Kvalitet podataka koji se koriste za definisanje maksimalno dozvoljenih količina za sakupljanje za svaku ciljnu vrstu pod VR: (0) nema utvrđenih maksimalnih količina, i nema referenci za dugoročnu praksu sakupljanja; (1) veoma približne procene maksimalnih količina; (2 = M) granice sakupljanja opravdane su procenom lokacije i specifičnosti lokacije i podacima iz monitoringa, kao i zanjem sakupljača; (3) vrlo dobar sistem.	3 2=M	
1.3.e	Održivost maksimalno dozvoljenih količina sakupljanja za ciljne vrste pod VR / sakupljene delove: (0) nema podataka; (1) nema indikacija da trenutne / specifikirane maksimalne količine sakupljanja umanjuju kvalitet ili dostupnost resursa u području sakupljanja; (2=M) maksimalne količine za sakupljanje koje su navedene u planu upravljanja opravdane su odgovarajućim procenama broja / prinosa / regeneracije koje su daleko veće od sakupljenih količina (tj. primenjuje se predostrožnost); maksimalne sakupljene količine prilagođavaju se prema periodičnom praćenju prinosa, regeneracije i uticaja sakupljanja; (3) maksimalne sakupljene količine podržane su namenskim istraživanjem.	3 2=M	
1.3.f	Održivost učestalosti sakupljanja kako je unapred definisano u uputstvima za sakupljanje: (0) sakupljanje znatno premašuje stopu zamene; (2 = M) sakupljanje ne prelazi stopu zamene odraslih jedinki ili delova biljke koji su sakupljeni od ciljnih vrsta u području sakupljanja; (3) učestalost sakupljanja je znatno niža od stope zamene.	3 2=M	

1.3.l	Ako sakupljanje ometa reprodukciju biljke, udeo zrelih jedinki u fazi reprodukcije treba da se zadrži u ciljnoj populaciji za sakupljanje kako bi se održala početna gustina populacije i polazna struktura i genetička raznovrsnost: (0) nema početnih ili podataka iz monitoringa, niti postoji plan za inventuru i monitoring; (1) početni inventar je uključen u procenu resursa; (2=M od 3. godine) početni inventar i monitoring uključeni su u plan upravljanja i odgovaraju nivou rizika za ciljnu vrstu (VR) (3) odličan sistem. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M od 3. godine	
-------	---	-----------------------------	--

9.1. Plan upravljanja vrstama/područjima

Planom upravljanja vrstama/područjima definišu se adaptivni i praktični upravljački procesi i dobra sakupljačka praksa.

9.1.h	Plan upravljanja identifikuje druge aktivnosti u područjima koja predstavljaju potencijalnu pretnju za održivost vrsta i staništa (npr. druge sakupljačke kompanije u istom području): (0) nije uključeno; nije poznato; ne ulažu se napore za rešavanje tih rizika; (1) postoje samo bazične informacije, određeni napore se ulažu u unapređenje saradnje; (2) ostali akteri su poznati i dokumentovane su bazične informacije o njihovoj aktivnosti u području sakupljanja. (3) dobra saradnja i komunikacija sa drugim korisnicima.	3	
9.1.i	Plan upravljanja uključuje strategije za sprečavanje ili smanjenje identifikovanih pretnji po održivost sakupljanja (područje korsiti više sakupljača; izvori kontaminacije, itd.): (0) ne postoje strategije ili aktivnosti, mada su eksplicitno zahtevane; (1) postoje određene strategije i aktivnosti na smanjenju rizika, ali nisu formalizovane u planu upravljanja; (2=M od 2. godine) adekvatne strategije ILLI nema identifikovanih rizika; (3) ulažu se znatni napore. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M od 2. godine	

9.2. Inventura, procena i monitoring

Upravljanje sakupljanjem bilja iz prirode podržava se adekvatnom i praktičnom inventurom resursa, procenom i praćenjem uticaja sakupljanja.

9.2.a	Procena i redovan monitoring ciljnih resursa pod VR i staništa vrše se, dokumentuju i ugrađuju u plan upravljanja: (0) ne vrši se i ne planira monitoring; (1) vrši se jednostavan / neformalni monitoring, bez pisanih procedura; (2 = M od 2. godine) u planu upravljanja opisane su adekvatne procedure za procenu resursa i periodični monitoring, i oni su implementirani; (3) postoji napredan sistem, osoblje je veoma stručno.	3 2=M od 2. godine	
-------	--	-----------------------------	--

9.3. Implementacija održivih mera sakupljanja od strane sakupljača

Operater sakupljanja bilja iz prirode obezbeđuje da samo obučeni i stručni sakupljači vrše sakupljanje ciljnih vrsta, i prati delotvornu implementaciju važećih instrukcija za sakupljače.

9.3.g	Dokazi o učestalosti sakupljanja zasnovani na obilascima i razgovorima sa sakupljačima → sve vrste pod VR: (0) očigledno pojačana učestalost na određenim lokacijama, sakupljači koji nisu svesni da učestalost mora biti ograničena i indikacija prekomerne berbe; (1) nema pokazatelja ukupnog prekomernog sakupljanja, ali sakupljači ne znaju za ograničenje učestalosti branja i beru bilje češće na određenim lokacijama nego što su instruirani; (2 = M) berba po utvrđenoj i zvaničnoj dinamici sakupljanja, bez prekomerne berbe čak i na lokacijama na kojima se sakupljanje često vrši; (3) veoma mali uticaj aktivnosti žetve. <i>Ako nije primenljivo → (2)</i>	3 2=M	
-------	--	----------	--

	UKUPNO za II deo: dodatne kontrolne tačke, operacije visokog rizika	MAX	UNB	Rezultat
	Maksimalan broj bodova / Ukupno normativnih bodova / Rezultat	36	24	

REFERENCE

- ABABUŠ, L. 2002. Trgovina ribom, bezbednost, kvalitet i pitanja zaštite životne sredine. PowerPoint prezentacija. UNCTAD radionica o standardima i trgovini. Ženeva, 16-17/5/2002.
- BIOFONDACIJA. 2008. Program sertifikacije za pravedan život. Biofondacija, Vejnfelden, Švajcarska.
http://www.fairforlife.net/logicio/client/fairforlife/file/IMO_SFT_Programme_Version3_Feb08.pdf
- BRAUN, L., D. ROBINSON, i M. KARMAN. 2000. Savet za šumarstvo i sertifikaciju šumarskih proizvoda osim drveta: rad za diskusiju. Prilog A. Nacrt principa 11. FSC NTFP RG, 1997.
- CUNI, R. 2004. Princip predostrožnosti u očuvanju biodiverziteta i upravljanju prirodnim resursima: Rad za kreatore programske politike, istraživače i stručnjake. IUCN, Gland, Švajcarska i Kejmbridž, UK.
- KANINGEM, A B. 2001. *Primenjena etnobotanika: ljudi korišćenje i očuvanje divljih biljaka*. Earthscan, London.
- EDQM. 2007. *Evropska farmakopeja*. 6. izdanje.
- FSC. 2000. Principi i kriterijumi. Savet za šumarstvo.
- FSC. 2006. Lanac sertifikacije nadzora. Savet za šumarstvo.
- FWF. 2010a. *FairWild Standard: Version 2.0*. Fondacija FairWild, Vejnfelden. Švajcarska.
- FWF. 2010b. *FairWild Standard: Version 2.0. Indikatori učinka*. Fondacija FairWild, Vejnfelden. Švajcarska.
- HOLING, C.S. 1978. *Adaptivna procena uticaja i upravljanje u životnoj sredini*. D'on Vejli i sinovi, Njujork.
- ILO. 1958. C111 Konvencija o zabrani diskriminacije (u yapo[ljavanju i na radu). Međunarodna organizacija rada, Ženeva
- ISEAL. 2004. ISEAL kodeks dobre prakse za postavljanje socijalnih i standarda u životnoj sredini. Međunarodna alijansa za socijalnu i akreditaciju u životnoj sredini. P005 finalni nacrt, verzija 3, januar 2004.
- IUCN. 2001. *IUCN Crvena lista kategorija i kriterijuma: Verzija 3.1*. IUCN Komisija za opstanak vrsta. IUCN, Gland, Švajcarska i Kejmbridž, UK.
- LAMERTS VAN BJUERN, E.M., i E.A. BLOM. 1997. *Hijerarhijski okvir za formulaciju standarda održivog upravljanja šumama*. Fondacija Tropenbos Lajden, Holandija.
- LIMEN, D. i A.B. CANINGEM. 2008. Procena resursa: vodič za implementaciju principa 1: održavanje MAP resursa. Smernice za implementaciju ISSC-MAP. Nacrt za reviziju i komentare, 08-04-08.
- MPSG. 2007. *Međunarodni standard za održivo sakupljanje lekovitog i aromatičnog bilja iz prirode (ISSC-MAP)*. Verzija 1.0. Bon, Gland, Frankfurt i Kejmbridž: Bundesamt für Naturschutz (BfN), MSPG/SSC/IUCN, WWF Nemačka i TRAFFIC.(BfN-Skripten 195).
- MAJNSHAUZEN F, S. VINKLER, R. BAHİ, F. ŠTAUBLI, i K. DIRBEK. 2006. *FairWild Standard*, Verzija 1 (11/2006). Fondacija FairWild, Vejnfelden. Švajcarska.
- PITERS, C.M. 1994. Održivo sakupljanje nedrvnih šumarskih resursa u vlažnim tropskim šumama: ekološki model. Program za podršku biodiverzitetu i WWF, Vašington, DC
- PIRS, A.R. i S.A. LEIRD. 2003. *U potrazi za sveobuhvatnim standardima za nedrvne šumarske proizvode u trgovini botaničkim proizvodima*. Međunarodna šumarska revija 5(2): 138-147.
- SAI. 2004. Smernice za društvenu odgovornost 8000. SAI, Njujork.

- ŠREDER, D. 2007. Raspodela koristi: vreme je da se definiše. *Revija medicinske etike* 33:205-209.
- SECO. 2005. *Vodič za korišćenje radne verzije ABS alata za upravljanje*. Državni sekretarijat za ekonomska pitanja. Bern, Švajcarska.
- SEJNLI, P., A.R. PIRS, S.A. LEIRD, i A. GILEN. 2002. *Ispitivanje zelenog tržišta: Sertifikacija i upravljanje nedrvinim proizvodima iz šume*. Earthscan.
- UNCTAD. 2008. Međunarodni zahtevi za tela za sertifikaciju organske proizvodnje. UNCTAD i UN FAO i IFOAM, Ženeva, Rim i Bon.
http://www.unctad.org/trade_env/itf-organic/meetings/itf8/IROCB_0809%20.pdf
- UNEP. 2001. *Konvencija o biodiverzitetu: Tekst i aneksi*. UNEP. UNEP/CBD/94/1.
- VOLTERS, C.J. 1986. *Adaptivno upravljanje obnovljivim izvorima*. Makmilan, Njujork.
- ZABEL, R.V., C.J. HARVI, S.L. KAC, T.P. GUD, i P.S. LEVIN. 2003. Ekološki održiv prinos. *American Scientist* 91(2): 150+.

ANEKS 1. AKRONIMI I SKRAĆENICE

PRK	Pristup i raspodela koristi
BfN	<i>Bundesamt für Naturschutz</i> / Savezna agencija za zaštitu prirode Nemačke
KBR	Konvencija o biološkoj raznovrsnosti
EDKLY	Evropski direktorat za kvalitet lekova i zdravstvo
SZŠ	Savet za šumarstvo
FWF	Fondacija <i>FairWild</i>
VR	Visok rizik
MOR	Međunarodna organizacija rada
IM	Institut za marketologiju
MSOS-LAB	Međunarodni standard za održivo sakupljanje lekovitog i aromatičnog bilja iz prirode
IUCN	Međunarodna unija za zaštitu prirode
UUU	Uzajamno usaglašeni uslovi
LAB	Lekovito i aromatično bilje
GSLB	Grupa specijalista za lekovito bilje pri IUCN/KOV
ŠPOD	Šumarski proizvodi osim drveta
PIC	Prethodna informisana saglasnost
DSEP	Državni sekretarijat za ekonomska pitanja (Švajcarska)
KOV	Komisija za opstanak vrsta
UNCTAD	Konferencija UN o trgovini i razvoju
UNEP	Program UN za životnu sredinu

ANEKS 2. POJMOVNIK⁵

Izraz	Definicija	Izvor
Pristup i raspodela koristi	U međunarodnom pravnom kontekstu, [pristup i] deljenje koristi je aktivnost davanja dela prednosti / profita koji proizilazi iz upotrebe genetskih resursa ili tradicionalnog znanja pružaocu resursa. Šira definicija uključuje korišćenje bioloških resursa, znanja zajednice, tehnologije, inovacije ili prakse.	ŠREDER, 2007
Prilagođeno upravljanje	Integrirani, multidisciplinarni pristup za rešavanje neizvesnosti u upravljanju prirodnih resursa. Prilagodljiv je zato što prepoznaje da će se resursi uvek menjati kao rezultat intervencije ljudi, u kom slučaju su iznenađenja neizbežna, ako i druge neizvesnosti. Aktivno učenje je način na koji se neizvesnost otkriva. Prilagođeno upravljanje prepoznaje da politike moraju zadovoljiti društvene ciljeve, ali se takođe moraju stalno prilagođavati i biti i fleksibilne za prilagođavanje novonastalim situacijama. Prilagođeno upravljanje stoga politiku doživljava kao hipotezu - to jest, većina politika su pitanja maskirana kao odgovori ... a aktivnosti upravljanja postaju tretman u eksperimentalnom smislu.	HOLING 1978; VOLTERS 1986
Biodiverzitet	Varijabilnost između živih organizama iz svih izvora, uključujući, između ostalog, kopnene, morske i druge vodene ekosisteme i ekološke sisteme čiji su deo; ona podrazumijeva raznolikost unutar vrsta, između vrsta i ekosistema.	UNEP 2001
Operater sakupljanja	Celina bilo koje organizacije ili privrednog subjekta odgovornog za primenu zahteva iz ovog standarda, obično kompanija ili organizacija koja upravlja aktivnostima sakupljanja divljeg bilja i stavlja proizvode sakupljene u prirodi na tržište.	PRILAGOĐENO IZ SAI 2004
Dete	Dete se odnosi na svaku osobu mlađu od 15 godina starosti, osim ako lokalni minimalni zakon o starosti ne predviđa višu starosnu dob za rad ili obavezno školovanje, u kom slučaju će se primjenjivati viša granica. Međutim, ako je lokalni minimalni zakon o starosti postavljen na 14 godina starosti u skladu sa izuzecima iz zemalja u razvoju prema Konvenciji MOR 138, primenjuje se niža starosna granica	SAI 2004

⁵ Neki izrazi uključeni su u ovaj pojmovnik jer su korišćeni u Standardu FairWild, Verzija 2.0 (FWF 2010).

Izraz	Definicija	Izvor
Kriterijum	Stanje ili aspekt ... koji bi trebalo da bude uspostavljen kao rezultat pridržavanja principima. Način na koji se kriterijumi formulišu trebalo bi da dovedu do odluke o stepenu usklađenosti u konkretnoj situaciji.	LAMERTS VAN BJUERN I BLOM 1997
	Standard na osnovu kojeg se donose odluke; karakteristična oznaka ili osobina.	ENCIKLOPEDIJA BRITANIKA, 2006
	Sredstvo za procenu ispunjenosti principa. Kriterijum dodaje značenje i operativnost principu, a da sam nije merilo učinka.	ŠEJNLI I SARADNICI, 2002
	Ukazuje na standardnu meru.	ISEAL 2004
	Stredstvo za procenu ispunjenosti (u šumarstvu) principa.	FSC 2000
Običajno pravo	Prava koja proizilaze iz dugog niza običajnih ili uobičajenih aktivnosti, stalno se ponavljaju, i koja su, takvim ponavljanjem i neprekidnom saglasnošću, stekla snagu zakona unutar geografske ili sociološke jedinice.	FSC 2000
Diskriminacija	Svaka razlika, isključenost ili preferencija na osnovu rase, boje, pola, veroispovijesti, političkog opredeljenja, nacionalne pripadnosti ili socijalnog porekla, koja ima za posledicu poništenje ili narušavanje jednakih mogućnosti ili tretmana pri zapošljavanju ili izboru zanimanja; uključujući i druge razlike, isključivanje ili preferenciju koja ima za posledicu poništavanje ili ugrožavanje jednakih mogućnosti ili postupanja u službi ili na poslu.	ILO 1958
Ekosistem	Zajednica svih biljaka i životinja i njihovo fizičko okruženje, koji funkcionišu zajedno kao unutarzavisna jedinica.	FSC 2000
Ugrožena vrsta	Vrsta koja je u opasnosti od istrebljenja u celosti ili u znatnom delu svog reda.	FSC 2000
<i>Ex-situ</i> očuvanje	Očuvanje komponenti biodiverziteta izvan prirodnog staništa vrsta.	UNEP 2001
Opseg sakupljanja	Obim: opseg nad kojim se nešto prostire: sadržaj. Sadržaj: stepen tretmana, aktivnosti ili uticaja: opseg uticaja Skala: karakteristična relativna veličina, opseg ili stepen <projekata na veliko Stopa: fiksni odnos između dve stvari; priznata vrednost; količinu, iznos ili stepen nečega mereni po jedinici nečeg drugog Intenzitet: opseg količine (npr. sile ili energije) po jedinici (kao što su površina, naelektrisanje, masa ili vreme).	ENCIKLOPEDIJA BRITANIKA, 2006

Izraz	Definicija	Izvor
	<p>Frekvencija: broj ponavljanja periodičnog procesa u jedinici vremena</p> <p>Zapremina: količina prostora zauzeta trodimenzionalnim objektom koji se meri u kubnim jedinicama; količina supstance koja zauzima određeni volumen</p> <p>Količina: određeni ili procenjeni iznos</p> <p>Nivo: količina koja se razmatra u odnosu na proizvoljnu referentnu vrednost; šire = opseg, intenzitet.</p> <p>Prinos (održivi godišnji): prinositi ili donositi kao prirodni proizvod, naročito kao rezultat kultivacije; proizvod, naročito proizveden ili vraćen iznos ili količina.</p>	
FairWild premija	<p>Dodatni iznos isplaćen po povoljnoj ceni FairWild-a za sve FairWild sertifikovane proizvode kupljene od sakupljača. FairWild premijom se mora upravljati odvojeno od svih ostalih prihoda, i namena ove premije je strogo ograničena na dogovorene socijalne projekte ili veća plaćanja proizvođaču. Može se koristiti i u prvoj godini kako bi se pokrili troškovi poboljšanja stanja životne sredine i za obezbeđivanje mera, kao što su troškovi sprovođenja prihvatljive procene resursa i troškova primeraka vaučera.</p>	FWF 2010b
Prisilni rad	<p>Svi poslovi ili usluge koji su iznuđeni od bilo kog lica pod pretnjom kazne [i] za koju se to lice nije ponudilo dobrovoljno, ili za koji se takav posao ili usluga traži kao sredstvo za otplatu duga.</p>	SAI 2004
Smernice	<p>Indikacija ili izvod iz programske politike ili politike ponašanja.</p>	ENCIKLOPEDIJA BRITANICA, 2006
Stanište	<p>Mesto ili tip lokacije na kojoj se javlja određeni organizam ili populacija.</p>	UNEP 2001
Harmonizacija	<p>Harmonizacija je proces kojim se sadržaj dva ili više standarda dovodi u veću usaglašenost. Aktivnosti koje podržavaju harmonizaciju uključuju, ali se ne ograničavaju na, korišćenje zajedničkih kriterijuma i indikatora, izjava o zajedničkim ciljevima, usvajanje zajedničkih struktura za prezentaciju standarda, i razvoj i usvajanje jedinstvenog međunarodnog standarda.</p>	ISEAL 2004
Visok rizik	<p>Biljke koje se smatraju ugroženima po mišljenju Fondacije Fair World uzevši u obzir niz ekoloških i tržišnih faktora (videti tabelu 2).</p>	
Biljni lekovi	<p>Biljni lekovi uglavnom predstavljaju cele, fragmentisane ili slomljene biljke, delove biljaka, algi, gljiva ili lišajeva, u neprerađenom stanju,</p>	EDQM 2007

Izraz	Definicija	Izvor
	obično u suvom stanju, ali ponekad i u svežem. Neki eksudati koji nisu podvrgnuti posebnom tretmanu smatraju se takođe biljnim lekovima. Biljni lekovi su precizno definisani botaničkim naučnim nazivom prema binominalnom sistemu (rod, vrsta, varijetet i autor).	
Indikator	Kvantitativni ili kvalitativni parametar koji se može proceniti u odnosu na kriterijum	LAMERTS VAN BJUERN I BLOM 1997
	Kvalitativni ili kvantitativni parametar koji se može proceniti u odnosu na kriterijum. On opisuje na objektivno proverljiv način osobine ekosistema ili društvenog sistema. Minimalna ili maksimalna dozvoljena vrednost indikatora je poznata kao granična vrednost (tj. način kvantifikacije ili kvalifikacije ili merenja učinka) Pretpostavlja se da indikator uključuje vrednost učinka i stoga se naziva indikator učinka	ŠEJNLI I SARADNICI, 2002
	Način na koji se mere kriterijumi	ISEAL 2004
<i>In-situ</i> očuvanje	Očuvanje ekosistema i prirodnih staništa, kao i održavanje i obnavljanje vijabilnih populacija vrsta u njihovom prirodnom okruženju, a u slučaju kultivisanih ili pripitomljenih vrsta, u okruženju u kojem su razvile svoje urođene osobine.	UNEP 2001
Plan upravljanja	Plan upravljanja je pisani dokument u kojem upravitelj resursa ili upravni odbor postavljaju svoje ciljeve i pristupe koje će koristiti za postizanje tih ciljeva u određenom vremenskom periodu. Plan upravljanja FairWild utvrđuje standarde i procedure, odgovornosti i radne prakse potrebne za ispunjavanje principa FairWild standarda.	VINKLER 2008
Uzajamno usaglašeni uslovi	Uslovi i odredbe o pristupu i raspodeli koristi, koji se između ostalog pregovaraju između korisnika i pružaoca, i koji uključuju druge relevantne aktere.	SECO 2005
Šumarski proizvodi osim drveta	Svi proizvodi iz šume osim drveta, koji uključuju druge materijale dobijene od drveta, kao što su smole i lišće, kao i druge biljne i životinjske proizvode.	FSC 2000
	Svi biotski proizvodi osim drveta koji se mogu sakupljati u šumi za održavanje i/ili za komercijalne svrhe. ŠPOD mogu primarno poticati iz prirodnih šuma, sekundarnih šuma, šumskih plantaža, kako je definisao Savet za šumarstvo i regionalne radne grupe.	FSC 2000

Izraz	Definicija	Izvor
Organska poljoprivreda (bio-poljoprivreda, eko-poljoprivreda)	Celovit sistemski pristup zasnovan na skupu procesa koji rezultiraju održivim ekosistemom, bezbednom hranom, dobrom nutritivnom vrednošću, dobrobiti životinja i socijalnoj pravdi. Organska proizvodnja stoga predstavlja nešto veće od sistema proizvodnje koji uključuje ili isključuje određene inpute.	IFOAM 2004
Operater	Pojedinac ili poslovno preduzeće, odgovorno za ispunjenje standarda na kojima počiva sertifikacija u proizvodnom procesu.	UNCTAD 2008
Princip predostrožnosti; pristup predostrožnosti	Pristup u odnosu na neizvesnost kojim se obezbeđuje delovanje u cilju izbegavanja ozbiljne ili nepopravljive šteta u životnoj sredini, a koji podrazumeva predviđanje pre naučnog dokaza o tako pričinjenoj šteti.	KUNI, 2004
Princip	Osnovni zakon ili pravilo koje služi kao osnova za obrazloženje i delovanje. Principi su eksplicitni elementi cilja.	LAMERTS VAN BJUERN I BLOM 1997
	Sveobuhvatni i osnovni zakon, doktrina, ili pretpostavka.	ENCIKLOPEDIJA BRITANIKA, 2006
	Fundamentalna istina ili zakon kao osnova za obrazlaganje ili delovanje; ključno pravilo ili element.	ŠEJNLI I SARADNICI 2002
	Ključno pravilo ili element.	BRAUN I SARADNICI, 2000
Prethodna informisana saglasnost	Saglasnost koju korisnik dobije od države i drugih dobavljača, u zavisnosti od slučaja, nakon dostavljanja svih potrebnih informacija, čime se omogućava pristup njihovim genetskim resursima i povezanim tradicionalnim znanjima po uzajamno dogovorenim uslovima.	SECO 2005
Zaštićeno područje	Geografski definisano područje koje je određeno ili uređeno, pod odgovarajućim upravljanjem, s namerom da se ostvare specifični ciljevi očuvanja.	UNEP 2001
Standard	Definitivno pravilo, princip, ili mera koju utvrđuje nadležni organ.	ENCIKLOPEDIJA BRITANIKA, 2006
	Principi + kriterijumi = standard.	FSC 2000
	Standardna praksa = osnovna obaveza (fiksni zahtev / ishod ili uslov koji treba postići u svim primenljivim okolnostima, primenljivim za sve) + smernice (fleksibilne, koje treba poštovati, a koje su dostupne i čije se usvajanje planira u skladu sa specifičnim okolnostima, strukturom i sektorima), dokumentovanje i izveštavanje (da bi se	SECO 2005

Izraz	Definicija	Izvor
	obezbedila transparentnost u primeni obaveza i smernica).	
	Dokument koji za uobičajenu i ponovljenu upotrebu obezbeđuje pravila, smernice ili karakteristike za proizvode ili srodne procese i proizvodne metode, pri čemu ne postoji obaveza usklađenosti sa njima. On takođe može uključiti, ili se baviti isključivo terminologijom, simbolima, ambalažom, označavanjem ili obeležavanjem, budući da se odnosi na proizvod, postupak ili proizvodnu metodu.	ISEAL 2004
Održiva upotreba	Korišćenje komponenti biodiverziteta na način i po stopi koji neće dovesti do dugoročnog propadanja biodiverziteta, uz održavanje potencijala za zadovoljavanje potreba i želja sadašnjih i budućih generacija.	UNEP 2001
Zakup	Socijalno definisani sporazumi između pojedinaca ili grupa priznatih zakonodavnim propisima ili običajnom praksom u pogledu "paketa prava i dužnosti" u odnosu na vlasništvo, državinu, pristup i / ili korišćenje određene parcele ili resursa na toj parceli (kao što su drveće, biljne vrste, voda, minerali, itd.).	FSC 2000
Ugrožena vrsta	Vrste flore i faune u propisima indikovane kao ugrožene, ili kao takve definisane u Crvenoj listi IUCN i kriterijumima iz verzije 3.1.	IUCN 2001
Sledljivost	Sposobnost da se sledi istorija, primena ili lokacija nekog lica ili predmeta na osnovu određene identifikacije.	ABABUŠ, 2002
Trgovinski lanac (lanac nadzora)	Lanac kojim se kreću sirovine i proizvodi, od šume do kupca, uključujući sve naredne faze prerade, transformaciju, proizvodnju i distribuciju.	FSC 2006
	Sistem praćenja koji omogućava sertifikatoru da prati svaki šumarski proizvod od izvora kroz berbu, preradu, skladištenje i prodaju.	ŠEJNLI I SARADNICI, 2002
Tadicionalno znanje, inovacije i praksa	Znanje i praksa pojedinačne ili kolektivne prirode, izvornog stanovništva i lokalnih zajednica, u vezi sa genetskim resursima i očuvanjem i održivim korišćenjem bioloških resursa.	SECO 2005
Pravo korišćenja	Prava za korišćenje šumskih resursa koji se mogu definisati lokalno, uzajamnim sporazumima ili na osnovu propisa trećih lica koja imaju prava pristupa. Ova prava mogu ograničiti korišćenje određenih resursa do određenog stepena ili odrediti primenu određenih tehnika branja.	FSC 2000

Izraz	Definicija	Izvor
Verifikacija, provera	Opisuje način na koji se indikator meri u određenoj oblasti (tj. podaci ili informacije koje unapređuju specifičnost ili stepen težine procene indikatora). Svrha ovog procesa nije propisivanje minimalnog skupa verifikatora, već obezbeđivanje prostora za verifikatore koji su specifični za region, proizvod, klasu, obim aktivnosti, itd. Verifikatori indikatoru daju jasnije značenje, preciznost, obično i specifičnost lokacije. Verifikatoru se mogu dodeliti numerički parametri u zavisnosti od slučaja i lokacije.	ŠEJNLI I SARADNICI, 2002
Održiva populacija	Populacija koja je sposobna da se održi u određenom vremenskom periodu.	
Sakupljanje iz prirode	Praksa sakupljanja nekultivisanog ili naturalizovanog resursa iz njegovog prirodnog staništa.	
Radnici	Sva lica angažovana na određenoj aktivnosti, uključujući stalno zaposlene, sezonske radnike, radnike angažovane privremeno i povremeno, migrante, strance i lica angažovana podugovaranjem.	BIO FONDACIJA 2008
Prinos	Ukupan prinos, žetva: maksimalno dostupna količina za sakupljanje.	Videti Pitera, 1996
	Održivi prinos: žetva po stopi koja odgovara stopi zamene sakupljenog materijala. Često se meri kao godišnja stopa rasta.	ZABEL I SARADNICI, 2003
Mladi radnici	Svi zaposleni koji ne spadaju u kategoriju dece, a mlađi su od 18 godina. Radi jednostavnosti, ovaj standard definiše mlade radnike u starosnom dobu od 15 do 18 godina.	Prilagođeno iz SAI 2004

I pored maksimalnih napora da se obezbedi tačnost prevoda, u slučaju propusta ili razlike u značenju, kao referentna verzija uzima se verzija na engleskom jeziku